

Rute 80

RØD UNGDOMS MAGASIN

NUMMER 1
1983
17. ÅRGANG

001090
ARBEIDERBEVEGELSENS ARKIV
FOLKETS HUS 11 C
OSLO 1

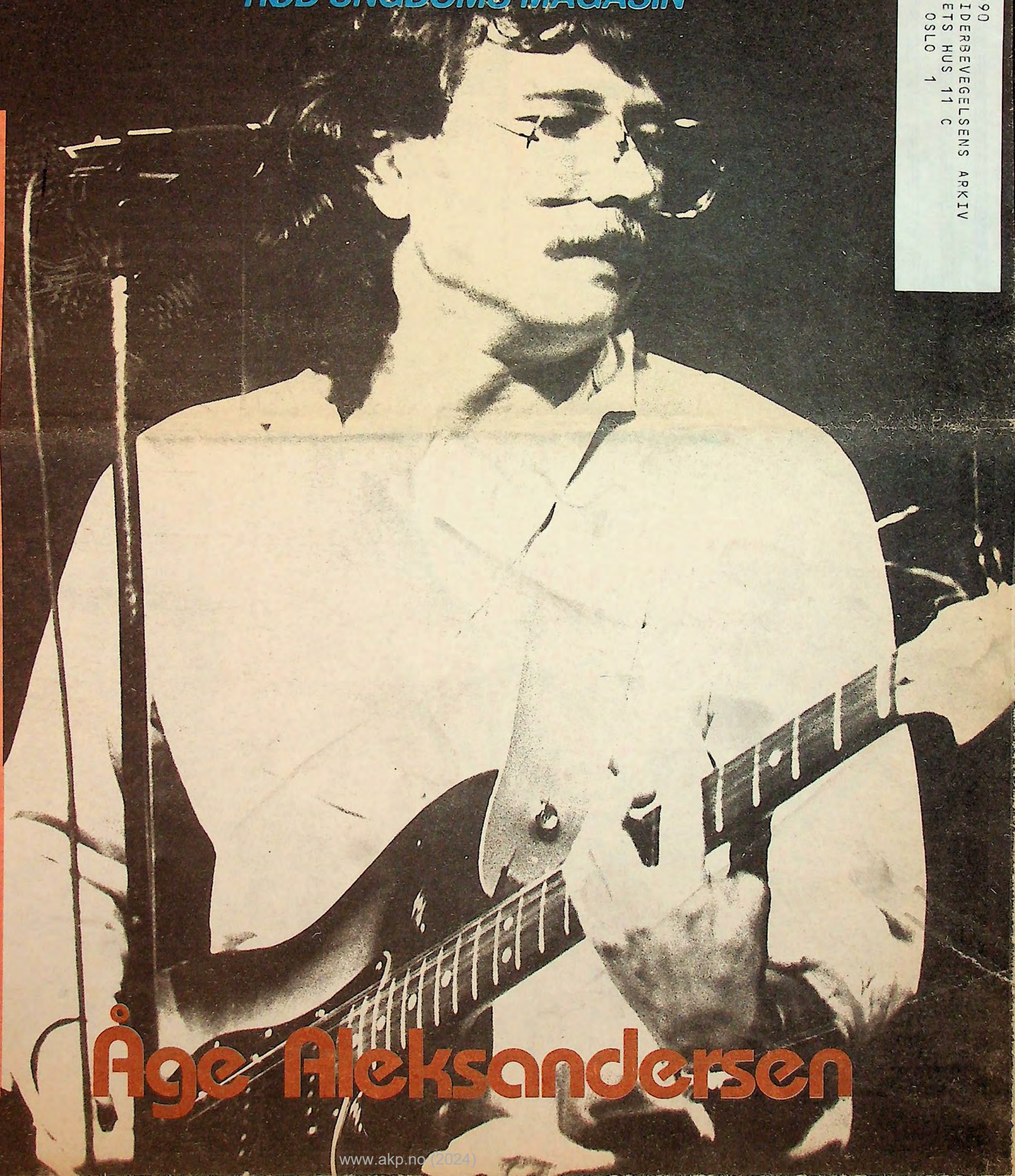
ellers...

Streberne
i NGS

Punk og
politikk

Operasjon
Dagsverk

Kinas
Rute 80

Åge Aleksandersen

f389
60513
R9

FURUSET — BYDELEN DER UNGDOMMEN HAR TO INTERESSER

Motorsykler og HESTER

Fra venstre: Lena Aas på hesten «Per.» I midten Tone på «Trigger», og til høyre Atle Melandsø på «Pål.»

FOTO: KJELL ØYMO

Furuset er en ganske vanlig drabantby i Groruddalen i Oslo. I følge noen vi snakket med, har ungdommen der opp to store interesser: Motorsykkel og hester. Det finnes ingen rideskole på Furuset, men en gjeng «hestefrelste» ungdommer har laget sin egen hestegruppe. Nå har de fått leie staplass til to hester på fritidsklubben, etter et halvt års kamp mot kommune, helseråd og naboer. Rute 80 traff to av jentene i hestegruppa, Tone Fiborg og Lena Aas, og spurte: — *Hvordan startet det hele?*

— Vi var en del ungdommer som hadde gått på rideskole og som var veldig interessert i hester. Lena kjøpte sin egen hest, en traust døl med navnet Per. Jeg fikk låne en hest som hadde vært i Kløvkompaniet i Hæren, fordi eieren ikke hadde tid til å ha den, sier Tone. Disse to hestene ble plassert i uthuset til Lenas besteforeldre.

— Vi laga en hestegruppe med fire personer, og gjorde alt arbeidet sjøl — ingen voksne har hjulpet oss. Vi har skaffa før sjøl, kjørt møkk og vi gjør alt arbeidet i stallen.

— *Hvordan har dere klart det. Det er jo ganske mye jobb med hester, og før osv. er jo dyrt?*

— Vi har jo stadig vekk folk som er med i stallen og pusser hestene. Og for å skaffe penger har vi leid ut hestene til ridetimer, kjørt turer med barna før jul og en gang tømte vi en møkkakjeller på 4H-gården for å få før.

En vanlig dag i stallen forløper slik: Det føres om morgenen før vi går på skolen, stallen blir gjort rein og ny sagflis blir strødd. I tretida på ettermiddagen blir de strigla og føra, så tar vi dem ut og rir med

dem eller kjører. Om kvelden må de også føres og strigles, og møkka må måkes. En gang i uka kjører vi møkk, og vi må hente før et annet sted hvor det blir lagret.

Vi er to om hver hest, og har faste dager i stallen.

— Vi har lært veldig mye av å ha alt ansvaret sjøl. På Ellingsrud er det rideskole og vi er der av og til for å ri på ridebanen deres. I begynnelsen så de litt rart på oss, som kom der med fjordingen og dølagerne til alle fullblodshestene. På Ellingsrud må du betale 10 000 kroner i innskudd og 1400 i måneden for å ha hest, og hvem har vel råd til det? Ikke vi i hvertfall.

— *Så prøvde dere å få bruke fritidsklubbens lokaler, eller rettene sagt, en låve som fritidsklubben eier, som stall for to hester?*

— Ja, det er flere som har hest her oppe nå, i brakker og slikt, og det er ikke så bra forhold for hestene. Vi begynte med å spørre naboene rundt fritidsklubben ha de syntes, og fikk litt forskjellige reaksjoner. Mange var redd for fluer, rotter, lukt og hester som kunne forville seg over gjerdet. Fritidsklubben ville gjerne ha hester der, ettersom det er så stor hesteinteresse blant ungdom her på Furuset. Styret i Borettslaget stilte

seg også positive, samt ungdomskontoret og bygningskontrollen. På helserådet ble det imidlertid trøbbel, vi måtte sende et skjema til alle naboene. Hele saken, med tegninger og papirer måtte ligge til gjennomsyn hos bygningskontrollen til gjennomsyn i fjorten dager. Naboer sendte klagebrev etter at fristen var gått ut og anket til bygningskontrollen. Klagebrevet ble så sendt til et nytt organ, nemlig bydelsutvalget, og vi sendte dem alle papirer og opplysninger. Her ble det enstemmig flertall for å bruke fritidsklubbens låve til stall. Det var bare en av naboene som møtte opp, tross alle protestene. Vi har underskrevet kontrakt, med ganske strenge regler.

Vi får bl.a. ikke ha besøk av andre hester inne på området, hestene får ikke lov til å gå løse ute, og vi kan ikke bruke dem til ridetimer. Da må det i følge dyrlegen være dusj til hestene, varmt og kaldt vann, isolat hvis en av dem skulle bli sjuke og en rekke andre ting som vi ikke har råd til. Men vi har nå tenkt å starte etter jul, etter et halvt års jobbing for noe som egentlig er en bagatell, sier de to ildsjelene Tone og Lena til slutt.

TONE HERTZBERG

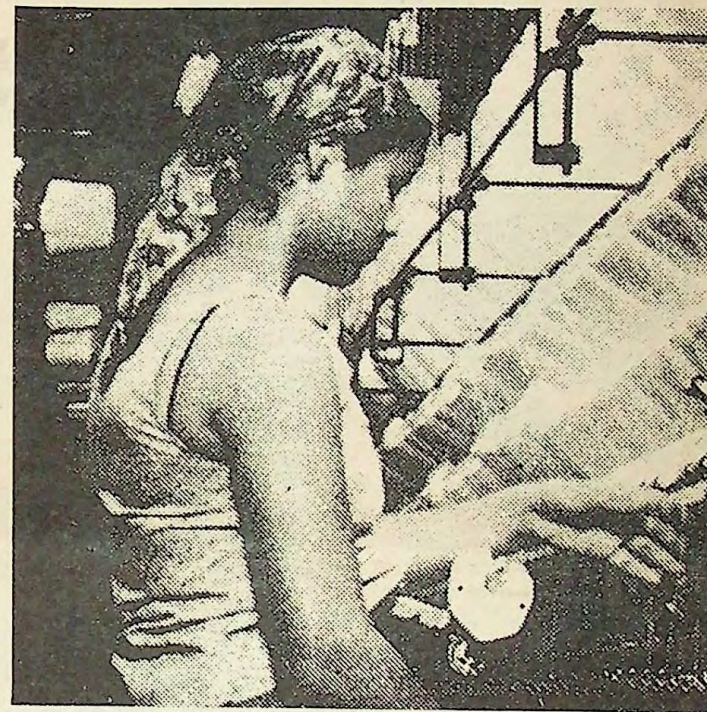
Unge Høyres kartlegging

På bakgrunn av et innslag i Ungdommens Radioavis der det kom fram at Unge Høyre har brukt innrapporterings-skjema over delegatene til landsmøtet i NGS vil vi uttale følgende:

Representantskapet i Sør-Trøndelag Gymnasiastutvalg, samla til møte 27/11 1982 tar på det sterkeste avstand fra den kartlegginga Unge Høyre har bedrevet. Dette er udemokratisk og viser at enkelte partipolitiske ungdomsorganisasjoner er mer interessert i å fremme sine egne saker enn elevenes.

Norges Gymnasiastsamband skal være en partipolitisk uavhengig organisasjon for 90 000 elever ved almenfaglig studieretning, og det må derfor slås fast at slik politisk kartlegging ikke må forekomme innen organisasjonen. Det må for all framtid slås fast at NGS er en interesseorganisasjon som skal tjene elevenes interesser, og ikke enkelte politiske ungdomsorganisasjoners interesser.

Vi ber derfor NGS-ledelsen offentlig gå ut og ta skarp avstand fra den virksomheta som Unge Høyre her har bedrevet.

Ekspløsjonen

*Jeg håper at
jeg engang får se deg
rase,
at du*

*engang oppdager at vektene
på din rygg og dine skuldre
er for tunge — og
ikke ditt ansvar.*

*(Det å være snill er ikke ensbetydende
med å nikke ja, bli utbyttet, utnyttet)*

*Jeg håper at du da,
uten forvarsel, reiser deg,
tar nevene opp av skitten,
knytter dem og
skriker:*

*«Det er nok nå!» for så
å etterlate deg en stillhet
som er fylt av respekt, og
som ikke spør etter samtykke.*

Mariann

Tone Fiborg og Lena Aas: — Vi satte i gang og dermed var det gjort. Men det er mye arbeid.

FOTO: KJELL ØYMO

Stem på Inash al Usra

RØD UNGDOM HAR VEDTATT Å støtte Palestinakomiteens forslag om at årets Operasjon Dagsverkinn-samling til Inash al Usra, den palestinske skolen på vestbredden av Jordanelva, et område som er okkupert av Israel.

Avgjørelsen om dette har ikke vært lett. Også de to andre prosjektene som er foreslått: Kirkens Nødhjelps Nicaragua-prosjekt og Namibiaforeningen på Elverums forslag om at Namibia skal støttes er bra prosjekter.

Når Rød Ungdom likevel går inn for Inash al Usra er årsakene innlysende. For det første den *politiske*:

La oss rekapitulere siste års hendelser en smule. I ly av den britiske Falklandskrigen satte Israel i gang en storstilt invasjon i Libanon under mottoet: «Fred i Galilea».

DET VISTE SEG SNART AT ISRAELS mål var langt andre enn å skape «fred i Galilea». Israel var ikke fornøyd med det. Ikke ble de fornøyd da Vest-Beirut var sønderbombet, ikke ble de fornøyd da de palestinske soldatene var evakuert, ikke var de fornøyd da Israels leiemordere hadde gjennomført sin død i de palestinske flyktningleirene Chatilla og Sabra. Når dette skrives er de enda ikke blitt fornøyd. «Fredsforhandlinger» mellom Israels og Libanons ledere pågår, men Israel har en egen oppfatning av hva slike forhandlinger er, nemlig at de skal ha avgjørende innflytelse over libanesiske indre anliggender for all framtid.

Hele tida skjer det storpolitiske hendelser i Midtøsten. Men nyhetene fra Vestbredden er heller sparsomme, ikke minst fordi Israel ønsker det slik. Men like forbanna er Vestbredden okkupert, slik Norge var det av Nazi-Tyskland fra 1940–1945, eller Afghanistan er det av russiske tropper i dag.

FØR KRIGEN I 1967 hadde palestinerne en begrensa sjølråderett over Vestbredden og over Gaza, men da kanonene tidde etter den seks dagers lange krigen, var landet okkupert. Og slik har det vært siden.

Alt tyder på at Israel har tenkt å innlemme disse områdene i Israel, slik at det ikke lenger skal være noen Vestbredd, eller Gaza-stripe. For å få dette til gjennomføres en brutal kolonisering av Vestbredden, israelske settlere — nybyggere — flytter inn og fordriver palestinerne som har bodd der før.

DETTE FOREGÅR PÅ FLERE MÅTER. Palestinerne blir trakassert og hundsa. Palestinske bønder får ikke øke sitt vannforbruk, noe som fører til at de ikke får større avlinger. Arbeidsplasser blir satt i husarrest eller fordrevet. Palestinske ledere blir satt i husarrest eller fordrevet. Arbeidsplasser blir borte, og palestinerne må dra til Israel eller andre land i Midtøsten for å få arbeid. Og viktigst: Israel prøver å undergrave palestinsk kultur og utdanning.

INASH AL USRA har som mål å styrke de palestinske kvinnenenes stilling. Økonomisk, sosialt og kulturelt.

De siste åra har palestinske kvinner vært nødt til å ta et stadig større ansvar for familiene, på grunn av at mennene ofte må reise til andre land for å få arbeid. Mange kvinner står også aleine fordi mennene deres er drept i krigen mot Israel.

Ungdommen er den største befolkningsgruppen på Vestbredden. Inash al Usra tar sikte på å hjelpe mange av dem til en utdanning og til en kulturell forståelse. På Vestbredden, som alle andre steder i verden, betyr kunnskap makt. For Israel er denne makten ubehagelig, og de forsøker derfor å undergrave Inash al Usra mest mulig. Norske skoleelever kan gjennom Operasjon Dagsverk bidra til at de ikke lykkes i dette.

FOLK I NORGE HAR ENDRET SYN på konflikten mellom palestinerne og Israel. Gjennom fjorårets grusomheter har folk innsett at det er palestinerne som er de forfulgte og undertrykte, fordrevet fra sitt land. Den norske Israel-lobbyen, som i store deler av etterkrigstida har fått råde grunnen aleine, har for alvor fått et grunnskudd for baugen.

En innsamling til Inash al Usra vil for det første være med på å styrke arbeidet skolen driver. For det andre vil norske skoleelever få grunnleggende innsikt i det palestinske folkets lange kamp for å få igjen sitt eget land.

OPERASJON DAGSVERK TIL INASH AL USRA!

KNUT IVAR SKEID

Rute80
RØD UNGDOMS AVIS

Nr. 1/1983
17. årgang

Redaksjon: Therese Bjørneboe, Tone Hertzberg, Arild Rønsen og Knut Ivar Skeid (redaktør og ansvarlig utgiver) • Adresse: Postboks 4702, Sofienberg, Oslo 5 • Telefon

(02) 11 45 73 • Abonnement: 35 kroner helår (6 nummer hvorav ett dobbelt-nummer) • Postgiro: 4 79 21 31 (løssalg) og 2 06 06 89 (kommisjonærer) • Signerte artikler står for forfatterens egen regning, og behøver ikke nødvendigvis være

sammenfallende med Rød Ungdoms syn • Satt og trykt hos As. Duplotrykk 1983 • Ettertrykk tillatt hvis kilde oppgis • RØD UNGDOM: Adresse: Postboks 610, Sentrum, Oslo 1 • Telefon (02) 11 45 73 • Postgiro: 2 00 61 53.

NGS erklærer YLI krig

I desember-nummeret av Elev-70 — avisa til NGS — erklærer NGS-ledelsen YLI full krig. Hovedoppslaget for forsida er et svært bilde av YLI-formannen Støa, med følgende overskrift: «Sjofelt av samarbeidspartner: YLI ødelegger Operasjon Dagsverk?» Inne i avisa følger NGS opp med: «Skremmende oppførsel fra samarbeidspartner.» Hele avisa er fullstendig grotesk. Aldri tidligere har vel uttrykket «Det er tyven som roper stopp tyven» vært mer dekkende enn her.

Desember-nummeret av Elev-70 er første gang avisa tar opp de skandaløse lånene av omlag en halv million fra Operasjon Dagsverk. De som virkelig burde snakke om «skremmende oppførsel av samarbeidspartner» er jo YLI. De ante ingenting om NGS-lånene før de kunne lese om det i VG i juni i fjor. Men istedenfor å legge kortene på bordet i Elev-70, har NGS-ledelsen tydeligvis tenkt at angrep er det beste forsvar.

Syltynn beklagelse

Først i siste avsnitt i et helsides oppslag beklager NGS-ledelsen Operasjon Dagsverk-lånene: «Vi beklager selvfølgelig saken sterkt. Men ikke desto mindre har det skjedd, og årets sentralstyre har gjort det som har vært mulig for å få ordnet dette på beste måte.»

Resten av oppslaget går med til 1) å angripe YLI for å ha tatt opp lånene i pressa, og 2) bagatellisere lånene. Ikke på noe punkt tar NGS-ledelsen opp de politiske konsekvensene av lånene. Det betyr kort og godt at man ikke er villig til å ta de tiltak som er nødvendig for å gjøre det umulig å ta opp nye lån i framtida.

Operasjon Dagsverk-lånene en skandale

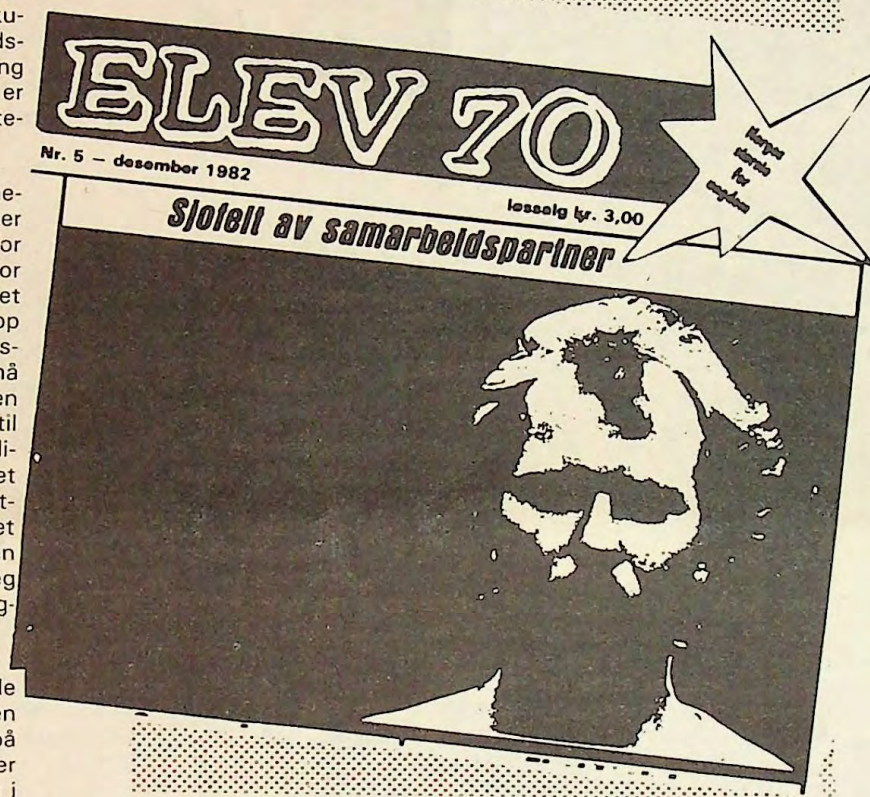
Rute 80s påstander fra september om skandale står i aller høyeste grad ved lag. til tross for NGS-ledelsens bortforklaringer må vi fortsatt kunne slå fast følgende:

1. NGS har lånt omlag en halv million kroner fra Operasjon Dagsverk. Hvor mye som er lånt når og fra hvilke kontoer, er nå ved årsskiftet ennå ikke klart. Uansett er disse lånene helt uakseptable for en innsamlingsaksjon som Operasjon Dagsverk.
2. Disse lånene har ikke blitt behandlet på en demokratisk forsvarlig måte i NGS. Flere av lånene har ikke på noe tidspunkt blitt formelt behandlet i NGS. Sentralstyre og landsstyre har heller ikke kjent til lånenes omfang før VG-oppslaget i juni.
3. NGS-ledelsen hevder i Elev-70 at landsmøtet ble orientert om Operasjon Dagsverk-lånene på siste landsmøte. Det er sant i den forstand at økonomisekretær Toft nevnte et punkt i det nye budsjettet på 70 000 som var tilbakebetaling av lån fra Operasjon Dagsverk.

Men landsmøtet ble ikke orientert om lånenes størrelse, Operasjon Dagsverk-lånene ble heller ikke påpekt av kontrollkomiteen, og ble heller ikke diskutert på landsmøtet. NGS-budsjettet med 70 000 til betaling av Operasjon Dagsverk-lån er heller ikke gjengitt i landsmøteprotokollen.

4. At Operasjon Dagsverk-lånene var oppe på landsmøtet er også et tvilsomt argument for den sittende NGS-ledelsen. For umiddelbart etter landsmøtet tok Arbeidsutvalget i NGS opp et nytt lån fra Operasjon Dagsverk på 150 000. Derfor må NGS-ledelsen nå velge: Enten var punktet om de 70 000 til Operasjon Dagsverk bare en liten gardering. Eller så var det alvorlig ment, men den sittende ledelsen brøt vedtaket bevisst. Jeg vet ikke hvilken løsning som ser penest ut? Jeg syns de ser like stygge ut begge to.

5. NGS betalte tilbake de 150 000 like før jul 1982. Men de 70 000 som ble vedtatt på landsmøtet at skulle betales, er ikke betalt tilbake. Dette kan i så fall bare kalles brudd på landsmøtevedtak.

Dette må aldri kunne gjenta seg!

Fra NGS-hold blir det sagt at alle nå er enige om at lån aldri mer skal bli tatt opp. Er ikke dette en god nok garanti? Det er jo såkalt tverrpolitisk enighet om at Operasjon Dagsverk-lånene var meget uheldige for Operasjon Dagsverk og NGS. De som sier sånn har forstått lite av hva denne saken dreier seg om. Operasjon Dagsverk-lånene ble tatt opp fordi NGS kunne søke seg selv om lån. NGS-formannen kunne si til seg selv: Kan vi låne fra Operasjon Dagsverk-kontoen? Og så svarte han seg selv: Ja! Forholdet mellom Operasjon Dagsverk og NGS er på en sånn måte at dette er mulig.

Derfor må dette forholdet endres sånn at det skal bli umulig å gjøre dette igjen. Det hjelper ikke at alle er enige i dag. Om 3 år er skandalen glemt, og forholdet er fortsatt det samme: NGS sitter og kontrollerer seg selv. Derfor må Operasjon Dagsverk skilles ut som en egen innsamlingsaksjon. Operasjon Dagsverks høyeste organ skal ikke lenger være NGS' landsstyre, men derimot en hovedkomité som velges separat på NGS- og YLI-landsmøtene. Og dette må inn i NGS' og YLI's lover, og det må inn i Operasjon Dagsverk-avtalen mellom NGS og YLI.

BO BREKKE

En organisasjon i den videregående skolen?

Tarjei Thorkildsen, leder i NGS, går i siste nummer av Elev-70 inn for at NGS skal organisere elever på handel og kontor-linjene i den videregående skolen. Dette vil bety at NGS skal konkurrere med YLI om organisering av denne studieretningen. — Ja, faktisk er det sterke ønsker i NGS om å organisere elever fra alle studieretninger. I så fall betyr det full kamp mellom YLI og NGS om medlemsskoler!

Det er verdt en diskusjon om det bør være én organisasjon for den videregående skolen, eller om to er passe. En diskusjon om elevene ønsker en sammenslåing av

YLI og NGS, eller om de fortsatt ønsker de to atskilt, har absolutt noe for seg. Men det kan umulig være NGS-ledelsens målsetting, når de nå tar tiltak for å utfordre YLI på de yrkesfaglige studieretningene.

Forutsetningene for en sammenslåing er mange. Først og fremst må samarbeidet mellom YLI og NGS bedres drastisk. Samarbeidet må bygge opp en tillit, som forsikrer om at de mindre studieretningene ikke vil drukne i en stor paraplyorganisasjon.

Derfor er det opplagt at de som er for en sammenslåing av YLI og NGS må gå imot at NGS skal forsøke å organisere skoler med studieretninger som i dag hører inn

under YLI. Et sånt framstøt fra NGS fører bare til krig mellom NGS og YLI.

Skoleaksjonen -82 med sin sterke enhet mellom alle elev- og lærerorganisasjonene ga store resultater. Denne enheten var fantastisk, og burde lære alle endel om hvem som i første rekke er organisasjonenes motpart. NGS burde være langt mer opptatt av å samarbeide med YLI i kampen mot nedskjæringene i den videregående skolen, enn å erklære YLI krig.

Også for oss som ikke ønsker én organisasjon i den videregående skolen foreløpig, må behovet for samarbeid derfor stå helt sentralt. De eneste som tjener på at NGS og YLI blir kon-

kurrerende organisasjoner i den videregående skolen, er skolemyndighetene!

Derfor er YLI's utspill overfor NGS positivt. YLI har bedt om økt samarbeid på skoler med flere studieretninger. YLI understreker i brevet at de anerkjenner NGS som organisasjonen for allmenfaglig studieretning. Det burde være innlysende at NGS må gjøre det samme med YLI for de yrkesfaglige studieretningene.

BO BREKKE

NGS — leikegringa

NGS — elevenes organisasjon — har utvikla seg til et springbrett for partipolitiske karrierejegere. Også andre organisasjoner har rekruttert noen av sine le-

dere fra NGS-ledelsen. Men Unge Høyre står fullstendig i en særstilling. At dette også får politiske konsekvenser for NGS, er opplagt.

For det første kommer elevenes interesser i bakgrunnen mens de personlig karrieremessige interessene kommer i forsetet. For det andre lar Unge Høyre-flertallet i NGS-ledelsen seg bruke politisk av Høyre-regjeringa av hensyn til partiet og framtidig karriere. Begge deler skader elevene. Det må bli satt en stopper for dette ved kommende NGS-landsmøte! Unge Høyre må ikke lengre ha reinte flertall i NGS.

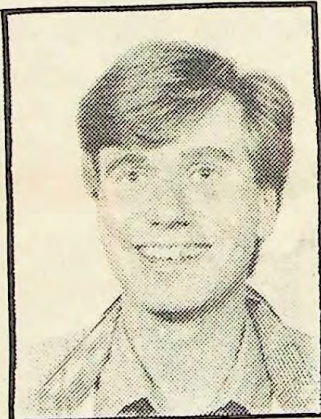
Tarjei Thorkildsen

Nåværende formann i NGS. Thorkildsen er han som Unge Høyre-avisa Extra bekymret spør skal bli siste moderate formann i NGS. Som formann er Thorkildsen ansatt i NGS. En sjettedel av lønna betales for øvrig av Operasjon Dagsverk. På de trekvart årene han har vært formann, har Thorkildsen også rukket iallfall 3 store utenlandsturer: Geneve, Zimbabwe og Strasbourg.

I fjor, da Thorkildsen var vanlig sentralstyremedlem i NGS, var han ansatt i Unge Høyre som skolesekretær. Sine to år i NGS har altså Thorkildsen vært ansatt politiker, og ikke noe annet.

Sturle Scholz Nærø

Nærø er nåværende redaktør av Elev-70, NGS-avisa. Samtidig er han ansatt redaksjonssekretær i Unge Høyre-avisa Extra. Extra er den samme avisa som kan fortelle følgende fra NGS i desember-nummeret: «Alle midler — løgn, injurier og 'planlagte' opplysninger blir brukt for å hindre et moderat flertall også på neste NGS-landsmøte.»

Sturle Scholz Nærø fikk også, helt unødvendig, bli med på turen ned til Zimbabwe foran Operasjon Dagsverk-prosjektet. Nærø har ikke vært på en skole eller en eneste konferanse i anledning Operasjon Dagsverk. Dette førte til at delegasjonen til Zimbabwe ble på 5 personer: 1 fra YLI og 4 fra NGS. Fra 1980 og tidligere var delegasjonen på 3 personer.

Jon Gunnar Pedersen

Pedersen satt i fjor som sentralstyremedlem i NGS. Dette siste året har han vært ansatt som NGS sin organisasjonssekretær. I formann Thorkildsens fravær er det Pedersen som styrer NGS, og mange hevder han styrer selv om Thorkildsen er til stede.

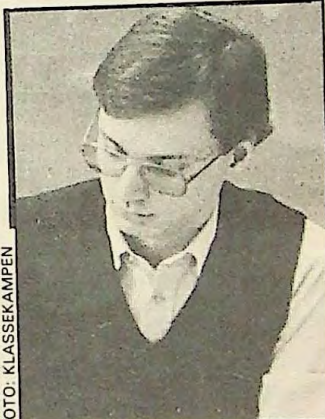
Pedersen er kjent for å stå langt til høyre i Høyre, og er bl.a. arkitekten bak NGS' kompetanseprogram.

Redaksjonen kunne ikke finne noe bilde av Jon Gunnar Pedersen, så dette bildet av Lady Di får greie seg...

Pedersen er for øvrig såkalt «anglofil» og elsker Maggie Thatcher og prinsesse Diana over alt på denne jord. En velkjent historie i NGS er da Pedersen forlangte pause i NGS' landsstyremøte for å se på bryllupet mellom Charles og Di. Om mer: Han fikk pause!

Karl Håkon Sævold

Sævold ble formann i NGS i 1977. Han har vært fast ordstyrer på NGS-landsmøtene de siste årene, og terroriserte ned uerfaren opposisjon fra talerstolen med sin militære formalisme. (Sævold er forøvrig fenrik i forsvaret.) Sævold er ansatt organisasjonssekretær i Unge Høyre. I denne forbindelse har han også vært ansvarlig for produksjonen av et internt Unge Høyre-hefte om «hvordan bli valgt til NGS-landsmøtet». Der lanserer bl.a. ideen om å stille

le «ukjente Unge Høyre-medlemmer» til kandidat.

Sævold er identisk med den Unge Høyre-representanten som ble svar skyldig i Ungdommens Radioavis, da han fikk spørsmål om når Unge Høyre skal slutte å registrere NGS-delegatene politisk.

Terje Osmundsen

Unge Høyres første formann i NGS på 70-tallet. NGS-formann 1975. Ble seinere topptillitsmann i soldatorganisasjonen og formann i Unge Høyre, og er endelig i dag Willochs politiske sekretær. Er en av Høyres mest framstormende «politiske broilere», og må settes i klasse med folk som Kaci Kullmann Five og

Per Kristian Foss.

Terje Osmundsen sto fram som en «grønnblå» Unge Høyre-kandidat. I NGS sine arkiver kan man bl.a. finne Osmundsen avbildet som streikegeneral med megafon og greier. I dag derimot har han gått kraftig i rette med Skoleaksjonen -82 og hevdet at demokratiet «tyranniseres av pressgruppene samfunnet».

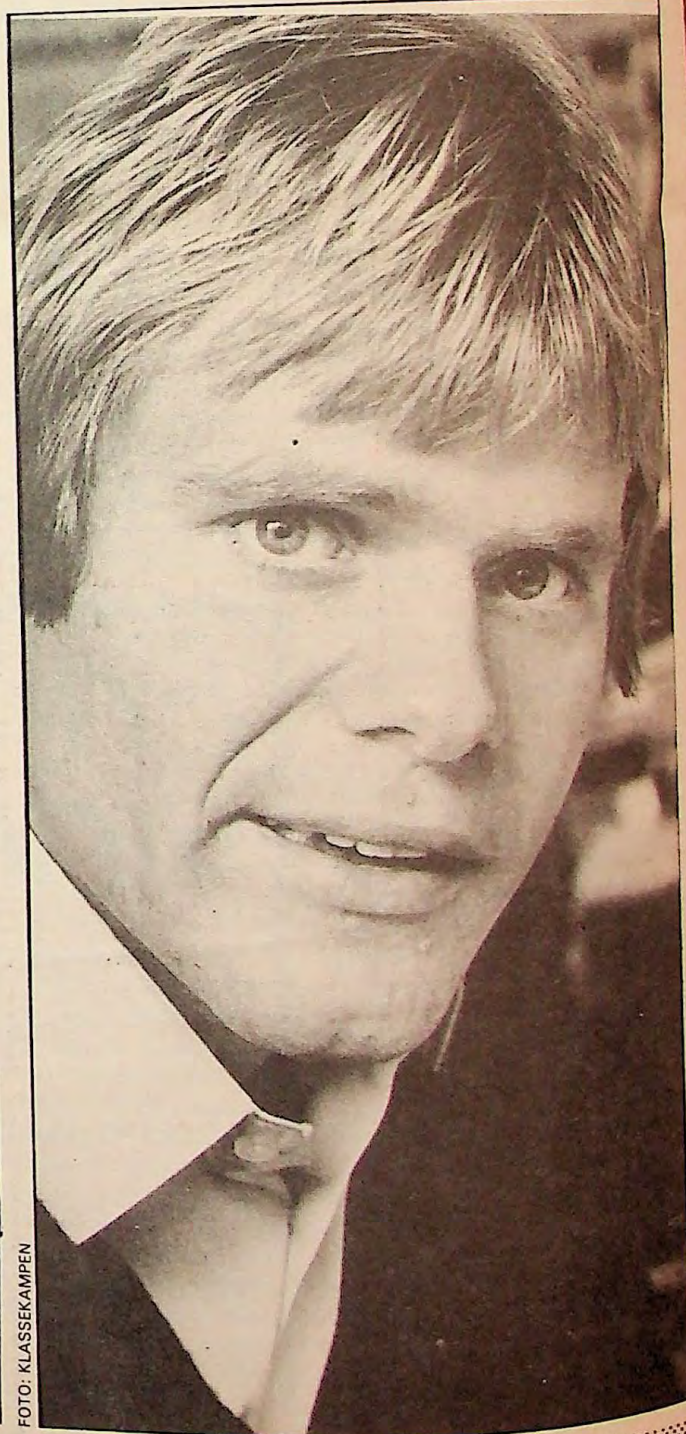

FOTO: KLASSEKAMPEN

FOTO: KLASSEKAMPEN

nd for klatremus

Borghild Eldøen

FOTO: KLASSEKAMPEN

NGS-leder i 1978 etter intern strid innad i Unge Høyre-fraksjonen på landsmøtet, der hun representerte den mest «reaksjonære» fløyen i Unge Høyre, fra Rogaland. Det var for øvrig i Eldøens tid Unge Høyre opprettet «skyggekabinett» av Unge Høyre-folk som skulle stå bak hver eneste «rad-dis» i sentralstyret til NGS og passe på hva de gjorde. Hvis f.eks. jenteansvarlig var progressiv, fikk en Unge Høyre-bakmann jobben med å utarbeide alternative forslag, og overvåke hva dette sentralstyremedlemmet foretok seg. — Ingen raddis skal få gjøre noe på egen hånd, var Borhilds parole.

Borghild Eldøen er i dag skolestatsråd Austads personlige sekretær. Det er ikke minst takket være henne at kontakten mellom Austad og NGS-ledelsen er så god. At den derimot har gitt synderlig positivt utslag for elevene, er en helt annen ting. Eldøen har bl.a. ansvar for at Skoledepartementet i fjor oppnevnte 3 Unge Høyre-medlemmer til utvalg i Rådet for Videregående Opplæring (RVO) istedenfor YLI-forslag. Denne oppnevningen ble fordømt av samtlige elev- og studentorganisasjoner.

Magne Enger

Fjorårets formen i NGS — sitter nå i kontrollkomiteen i NGS. Magne Enger er den som har hovedansvaret for NGS-lånene fra Operasjon Dagsverk. Omlag halvparten som er lånt, ble lånt av Enger. Han fikk også utnyttet formannstida til en rekke utenlandsturer på vegne av NGS: Pakistan, Sudan, New York og Geneve.

Selv Unge Høyre-folk har karakterisert Magne Enger som en av de med størst kjeft, men minst peil. Nå be-

FOTO: KNUST IVAR SKED

gynte Enger sin politiske løpebane i Fremskrittspartiet, men der var karrieremulighetene for små. Før Magne begynte i NGS, var han derfor trygt plassert i Unge Høyre. Der har han nå siden juni i fjor sittet i sentralstyret og er Unge Høyres utdanningsansvarlig.

FOTO: KLASSEKAMPEN

Stopp partimisbruket

Rute 80s mål er ikke å henge ut enkeltpersoner i NGS-ledelsen. Derimot ønsker vi å rette søkelyset på et system som Unge Høyre har utviklet i NGS-ledelsen, og som er meget skadelig for NGS som elevenes organisasjon.

Da Terje Osmundsen vant formannssvalget i 1975 som første Unge Høyre-mann på 70-tallet, innebar ikke det at han overtok et lønna formannssverv. Langt mindre at Operasjon Dagsverk skulle betale ham en del av denne lønna. Dette har skjedd gradvis i løpet av de 6 åra Unge Høyre har hatt full kontroll i NGS-ledelsen.

System for å fange opp politikerspinner

NGS-formann av i dag er Thorkildsen. I år får han sin lønn fra NGS. I fjor fikk han lønna fra Unge Høyre som skolesekretær. Ved siden av Thorkildsen sitter Pedersen og leder NGS som ansatt organisasjonssekretær. Den tredje av betydning i Unge Høyre-fraksjonen i NGS sentralt er Sturle Scholz Nærø, som både er Elev-70-redaktør og ansatt redaksjonssekretær i Unge Høyre-avisa Extra. Så kommer Karl

Christian Kristensen som er ansatt OD-leder og sannsynlig ny formannskandidat fra Unge Høyre i NGS. Femte mann i gjengen er Jan Birger Løken, som sitter i RVO (Rådet for Videregående Opplæring) og derfra får et skikkelig tilskudd i godtgjørelse for de møtene han stiller på der.

Som vi ser får hele den harde kjernen i Unge Høyre-fraksjonen i NGS godt betalt for sin jobb «for elevene». Hvis vi ser på opposisjonen, er bildet totalt annerledes: 3 er fortsatt skoleelever, 1 er i militæret og 2 studerer. Dette forholdet illustrerer i et nøtteskall maktforholdet i NGS.

Lar seg bruke av Høyre-regjeringa

En annen følge av den totale Unge Høyre-dominansen, vises gjennom at NGS-ledelsen også har vært villig til å spille Høyre-regjeringas spill i visse saker. Et eksempel er da NGS-landsstyret vedtok en pressemelding som roste Høyre-regjeringas tiltaksplan for flere elevplasser før de ante hva planen inneholdt!

Et annet eksempel er Aftenpostens storoppslag om forslaget til «Fredsfag» fra en gruppe i RVO. NGS-formann Thorkildsen gikk her ut mot forslaget før gruppa var ferdig med sin instilling, og dermed selvsagt også før NGS hadde tatt standpunkt til sa-

ken. At Thorkildsens standpunkt er rein Høyre-politikk, er en annen skål i denne sammenheng.

Høyre prøver å dekke over at de har trøbbel med skolepolitikken, ved å skyldte på at departementet og RVO (Rådet for Videregående Opplæring) og Grunnskolerådet er i utakt. I dette partipolitiske spillet har Unge Høyre-flertallet i NGS-ledelsen stilt opp. Fredsfaget er et eksempel også i denne sammenheng. Et annet er elevrådsarbeid som valgfag. I siste nummer av Elev-70 slås denne saken opp med utdriting av RVO og klapp på skulderen til statsråd Austad.

Stopp partimisbruket!

Elevene trenger en sterk forsvarer av sine interesser. De trenger et sterkt NGS. Men de trenger ikke et NGS som først og fremst er springbrett for politisk karriere for NGS-toppene. Og de trenger ikke et NGS som brukes i det partipolitiske spillet i regjering og storting.

Derfor må elevene sette en stopper for det partipolitiske misbruket Unge Høyre har drevet med. Måten er å velge delegater til NGS-landsmøtet som vil avskaffe Unge Høyres maktmonopol i NGS.

BO BREKKE

Revolusjonen — det er oss

Revolusjonen — det er oss! Dette er store ord å komme med, men satt på spissen er det slik de mest brennende og desperate ungdomsopprørerne nedover i Europa ville karakterisert seg sjøl.

— Når du ser en svartkledd mann, veit du at han er en prest.
— Når du ser en hvitkledd kvinne, veit du at hun er en brud.
— Hvis du ser meg, med min svarte skinnjakke og oransje hår, da veit du at for meg er det samfunnet dere tilbød meg, noe dritt.
(16-årig engelsk pønker)

Det er fortsatt pønkerne som utkrystalliserer seg som de ideologiske ledende, hva ny-tenkning angår, innen den nye ungdomsbevegelsen. «Generasjonen uten språk» er de blitt kalt, fordi de avviser de vanlige kanalene, parlamentarismen og partiene. I virkeligheten er de langt fra tause, men det er arbeiderklasseungdom som har fått smake en raus porsjon av den krisa vi er inne i, på kroppen, og kampen de fører er ofte like rå og kompromissløs som deres egne følelser: «No fun, no future, no more heroes».

Plenum. Under og til høyre ser vi Gianpaolo fra Italia og Alfred fra Malta. Utover kveldene ble stemninga mer løssluppen...

FOTO: THERESE BJØRNEBOE

Men ungdomsbevegelsen består ikke bare av pønker. Vi finner også ressurssterk ungdom med akademisk bakgrunn, spesielt kanskje i Berlin—Kreuzberg i Tyskland, et område som så å si bare er bebodd av okkupanter og tyrkiske innvandrere. Vi finner «drop-outs» fra 60-åra, og alternativister. Sjøl om pønkerne er de mest iøyenfallende, er utvilsomt mange med dem blitt atskillig hardere enn før.

Freds- og naturvernbevegelsene, som parallelt rekrutterer bredt og tverrpolitisk, har også vokst seg sterke, og uttrykker en tilsvarende mistro til de etablerte partiene. Derfor begynner klokke-ene å ringe, for alle ungdomsorganisasjoner og partier utover i Europa, spesielt der demonstrasjonene har vært størst, og brosteinene flest. Dette var utgangspunktet for et seminar CYNIC (paraplyorganisasjon for de europeiske ungdomsorganisasjonene) holdt i slutten av november i fjor i Strasbourg i Frankrike.

Fra Norge kom tre representanter, fra Rød Ungdom, NGS og LNU (Landsrådet for norske ungdomsorganisasjoner). Ellers kom et bredt spekter av typer, både husokkupanter, speidere og kristne, og dessuten en engelsk pønker, som kom til å spille en viktig rolle. Vår dårlige samvittighet, som ustanselig avbrøt hvis ikke diskusjonene var jordnære nok, eller det blei for mange pene ord. — Hva er formålet med all

denne pratinga? Og: — Vi må gjøre noe! ville han si, og plante et par øyne i deg, som du siden har vanskelig for å glemme.

Vi ble en sammensveisa gjeng i løpet av den uka seminaret varte. Sjøl om programmet hadde mangler, og et temmelig vagt mål, ble diskusjonene etter hvert fine. Spesielt kanskje, de uformelle samtale vi hadde utover kveldene, og over måltidene, som bar preg av en sjølransakende og seriøs holdning, der vedtatte sannheter fra den enkeltes parti- eller «personlige» program, ble tatt opp til nyvurdering. Det var, etter mitt syn, det viktigste som kom ut av seminaret. Og det er jo ikke lite.

Opprør for moro skyld?

Jeg vil likevel stille et spørsmål: tegn ved om hvorvidt ikke seminaret ble et litt for fritt pusterom for enkelte, for fjernt fra virkeligheten. Når sjøl speiderne gikk rundt og sa «Fuck the system» etter en uke, spør det om det er mer verdt enn våre russ, når de flirter med ungdomsopprør 17. mai. Opprør for morro skyld er ikke alltid like morsomt.

«Heller 100 brostein i lufta enn én AKPer på Tinget»

Teori og studier, alt som smakte av å være intellektuelt, var upopulært i den radikale delen av for-

LNUs Birger Knutsen (foran), med engelske Rob (i bakgrunnen) under en gruppediskusjon om ungdomsorganisasjonenes rolle i den nye ungdomsbevegelsen.

FOTO: THERESE BJØRNEBOE

samlinga — et alvorligere problem enn det ovenfor. Skal du forandre på samfunnet, må du kjenne til dets svakheter, og forstå kreftene som driver kapitalismen framover. Hvis du gir etter for teorifiendtligheten, tar du også avstand fra det som gjør mennesket i stand til å forandre historia, og avstand fra det ypperste menneskeheten har tilegna seg. Med en holdning som dette faller vi Rød Ungdommere mellom to stoler. Vi tar avstand fra elite-intellektualismen, der åndsarbeid er forbeholdt noen få, men samtidig vil vi ikke benekte nødvendigheten av kunnskap og rope etter handling alene.

Dette leder oss over i spørsmålet som var blant de mest sentrale på konferansen: Hvilken rolle skal de etablerte ungdomsorganisasjonene stå i overfor den nye ungdomsbevegelsen? Dette er et vanskelig dilemma, fordi ideologien bak ungdomsopprøret i hovedsak går mot organisering. De politiske ungdomsorganisasjonene har i stor grad overflødiggjort seg sjøl i kampen denne ungdommen fører, og befinner seg ute

i periferien av tidas strømninger. Tendensen til «anti-organisering» stikker langt dypere enn til Skippergate-ungdommen, som for sin del uttrykte seg klart nok: — Heller hundre brostein i lufta enn én AKPer på tinget!

Også blant ungdom generelt råder det mistro til partiene. En sunn innstilling, men dessverre finner den sjeldent næring i annet enn motejag, apati, og dommedagsprofetier. Det sies at «Fredsbevegelsen er det eneste som er verdt å støtte i dag», men sjøl der er kun de færreste aktive.

Flere opprør i emning

Vi forsto nok alle sammen at våre organisasjoner bør spørre seg sjøl om hvilke talerør ungdommen trenger, og at vi må ta ungdomsopprørene, der de eksisterer, alvorlig og støtte dem.

Så langt CYNIC, men for alle ble det vel klart at når arbeidsløsheten øker, er det like sikkert at narkotika-problemene vil vokse, og ungdom gjøre opprør.

THERESE BJØRNEBOE

ENGLAND ER I KRISE, OG UNGDOMMEN SIER:

Vi gir faen!

— Myndighetenes reaksjon på opprørene i Brixton var verken hjelp eller større forståelse. Tvert imot lot de strøket forfalle ytterligere. I den berømte «Frontline», eller Railton Road, som gata i virkeligheten heter, florerer kriminaliteten fritt. Strøket var totalt dominert av junkere og kriminelle, og bydelens øvrige befolkning var terrorisert, og ropte fortvilet etter hjelp.

I lang tid lot politiet det fortsette slik, inntil de — for noen måneder siden — plutselig stormet strøket, arresterte blindt, og lot flere hus rive. Da ungdommen reagerte på dette, og det ble flere store opp-tøyer og gatekamper etterpå, tok folk det som et naturlig svar på politiets provokasjon. Klart man ble forbanna på en slik tankeløshet!

I dag har heldigvis befolkningas forslag nådd fram, og en spesialpatrolje er oppretta, en håndfull politimenn som forhåpentlig vil bli kjent med folka i strøket. I Brixton er over 50 prosent av befolkninga svarte, og så godt som all ungdom arbeidsløs.

Det er Dina som forteller meg dette, hun er sjøl født og oppvokst i London, og kjenner forholdene godt. I dag jobber hun ved et statlig rådgivningskontor for ungdom, der hennes oppgave er å besøke ungdomssentre for å spre idéer, aktivisere samt drive politisk skoling.

Dina er medlem av Labour Party, men hun himler med øya mens hun forteller det, og flirer sjøliro-nisk: — Please don't ask me why, I really don't know anymore ... Blant engelsk ungdom er det få som ville klandra henne. Troen på partiene er liten, blant dem som kjenner byrdene av partienes maktesløshet tyngst. En av mine minst takknemlige jobber, forteller hun, er å oversette det som på godt engelsk heter «Fuck the system» til et mer forståelig språk, for politikerne som bevilger penger til driften av senteret. Elfenbenstår-nene er høye, forstår vi ...

— Hva med fagforeningene, forsøker de å gjøre noe for arbeidsløs ungdom?

— «The Union Congress» startet, på oppfordring fra Prince Charles (!), ungdomssentre over hele landet. Men dessverre lot oppslutningen vente på seg. Ungdommen vil ikke gå dit, men vi sendte noen ut fra oss, som reiste rundt og forsøkte å aktivisere ungdommen for å gjøre sentrene mer

— Svaret er ikke å kreve flere arbeidsplasser, fordi vi aldri kan få full sysselsetting mer, sier London-jenta Dina til Rute 80. FOTO: THERESE BJØRNEBOE

sjølstyrte.

For et år siden gikk flere organisasjoner sammen om å starte en kampanje, under mottoet «Jobs

for Youth». De har bl.a. planlagt å la et tog gå gjennom hele landet, og stoppe i hver by for å arrangere rocke-konserter. Hittil er dette

godt mottatt, og idéen har gitt ringvirkninger utover flere europeiske land.

— Flertallet av den arbeidsløse ungdommen er verken pønkere, eller på noen annen måte opprørske. Likevel hersker det en fortvilet pessimisme overfor framtida. — Kanskje vil de forbli arbeidsløse resten av livet. Hvor mye tror ud de er villige til å tåle, før de reagerer?

— Arbeidsløsheten er begynt å bli en selvfølge for mange, de er innstilt på det allerede mens de går på skolen, og jo lengre tid det går, desto mer godtatt blir den. Men ungdommen reagerer likevel, i aller høyeste grad. — Ved å gi faen, ved å sniffe, og å melde seg ut. Noen starter også sine egne, alternative tiltak. De driver egne kafeer, og organiserer frivillig voldelig arbeid. I dag er dette det beste de kan gjøre. For svaret er ikke å kreve flere arbeidsplasser, fordi vi aldri kan få full sysselsetting mer! Det er vi nødt til å se i øya, og deretter begynne å tenke på ny — i helt andre baner enn før.

Tiltak mot arbeidsløshet, slik de fungerer i dag, er det motsatte av hva vi ønsker. Regjeringa har eksempelvis starta et program, hvis eneste egentlige funksjon er å være et skalkeskjul for de egentlige arbeidsløshetstallene. Programmet, som nå skal vare over 12 måneder, er obligatorisk for alle mellom 16 og 18, det skal lik-som gi dem poeng for arbeidslivet. Men når alle går gjennom dem, sier det seg sjøl at alle stiller likt allikevel!

Jobbene består i ting som å stable hermetikk i supermarkedene, og går ironisk nok under navnet «Youth Opportunity program»!

Det mest perverse er imidlertid hvordan arbeidsgiverne og regjeringen profiterer på arbeidskraften, ungdommen jobber nesten gratis, samtidig som det står voksne arbeidsløse i kø.

— Eksisterer det noen ideologi eller uttalte holdninger blant dem som setter igang sine egne tiltak?

— De føler seg fremmedgjort fra samfunnet, men det er vel også det eneste de tydelig gir uttrykk for. Når de er nødt for å aktivisere seg, er det mest for å fikse seg sjøl, og sine egne liv. Få noe å leve for. Den dagen de reagerer valde-

lig, vil de bli sett på som en reell fare for samfunnet, de vil bli møtt med køller og tåregass, som i Brixton.

— Eksisterer det noe samhold mellom den svarte ungdommen og pønkerne?

— Nei, ikke så vidt jeg veit. de svarte holder sammen, men det finnes ingen politisk svart bevegelsen, og heller ikke pønkerne står politisk samla. Disse bevegelsene, eller ungdomsgruppene, er i første rekke samla rundt musikken, og det er den og andre ytre kjennetegn som binder dem sammen.

England er ingen politisk nasjon, forteller Dina. En av årsakene til det, spesielt blant ungdom, er skolesystemet. Engelske skoler er jævla autoritære og strenge. Sjøl jobba hun mye innen elevopposisjonen tidligere, forteller hun.

Venstre-sida er nok de som lider mest under dette. Men de bør sjøl være oppmerksomme på at det er en utbredt følelse hos folk at partiene og politikerne prater et annet språk enn dem sjøl.

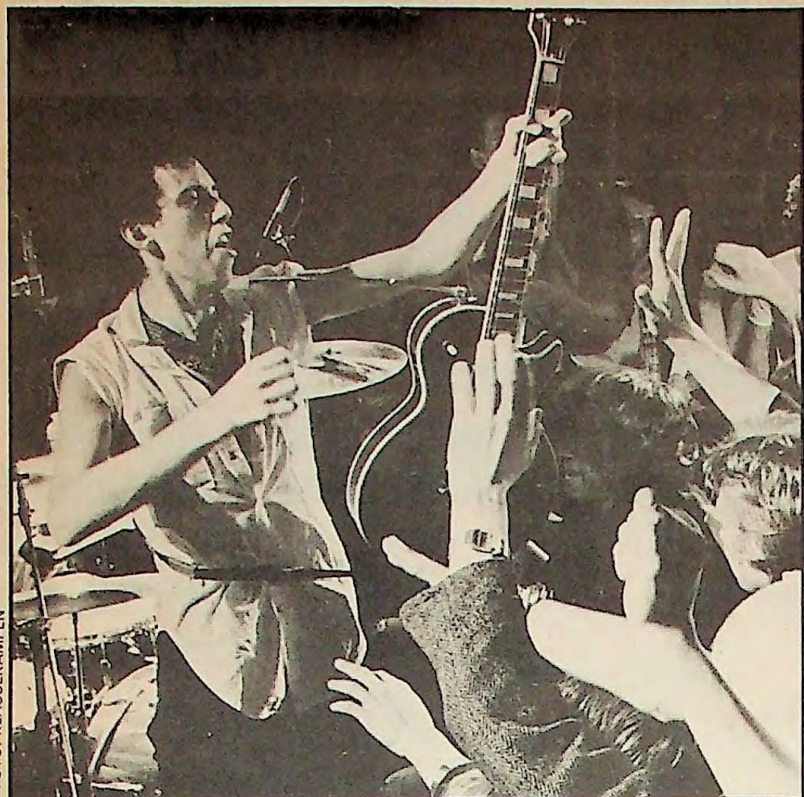
— Hva med «National Front», har de vind i seilene om dagen?

— Ja, både nazistene og rasistene veit å mele sin egen kake, og profitere på krisa. Folk har dessuten lett for å sparke nedover når de sjøl har det ille. «Rock against Racism» og «Anti-nazi League» har dessverre fordufta, de var enormt populære en stund, men så gikk liksom peppen ut ...

Vi lar praten gå over i Falklands-krigen, og med det blir ikke perspektivene mindre dystre. — Engelskmennene viste seg å være mer enn villige til å kjempe og bote med livet om nødvendig, for Britannia, Margaret og Queen Elisabeth. Det er bare ikke noe videre edelt lenger over disse riddere anno -82, som til slutt havnet i et skikkelig basketak der nede i ingenmannsland, med egne landsmenn. Det var så mørkt at de ikke lenger hadde peiling på hvem de skjøt ...

Igjen flirer Dina, ikke fordi det er så morsomt det hun forteller, men fordi en har rett til å smile i stedet for å bli sprø.

THERESE BJØRNEBOE

FOTO: KLASSEKAMPEN
Joe Strummer i The Clash — her i aksjon i Chateau Neuf...

— Det politiske opprøret i nyveiv-bølgen er blitt overdrevent. Først og fremst var dette en musikalisk reaksjon på den sofistikerte pop-musikken, som etter hvert satte så store krav til tekniske ferdigheter og økonomisk investeringsevne i utstyr. Skal vi først vurdere det politiske, er det ureddelig å frita punken for tendenser til rasefordommer og skin-heads mentalitet. Men dette var som sagt ikke politikk. Andre må ta ansvaret for å ha tolka bevegelsen, og mange har nok gjort det ut fra egne ønsker om hvordan punkerne skulle tenke. Rute 80 har tatt turen til NRKs distriktskontor i Kristiansand for å slå av en prat med mannen bak Pop Spesial.

— Er det ikke en fallitt for nye rockeartister at Åge Aleksandersen og Paul McCartney stakk av med seiren i avstemninga di i år, Sigbjørn Nedland?

— La meg si det sånn; etter det rockeåret vi har vært igjennom er resultatet forståelig. 1982 var ikke spesielt nyskapende, men heller et slags mellomår. Jeg vil nok si at mange av de «nye» gruppene i fjor lagde vel så stivna musikk som Åge og Paul McCartney gjorde.

Hele musikkbildet svinger med moten

— Nyveiv er et begrep som for de fleste av oss er knyttet til gjennombruddet for punken, men Simple Minds, Culture Club og sånne nye hit-liste-grupper — hvor har de egentlig røtter?

— Jeg skjønner hvor du vil hen.

De fleste av de nye gruppene har bakgrunn i rå og røff musikk. De snille pop-melodiene de framfører i dag, har virkelig ganske lite til felles med Pistols-opprøret. Årsaken til at vi likevel knytter dem til denne tradisjonen er, tror jeg, at hele musikkbildet svinger med motene. Akkurat som man tidlig i 70-åra flørta med jazz'en, var det nesten umulig å ikke på en eller annen måte bli inspirert av punken i 78/79. Det finnes et utall punkeband i England enda, men som musikalisk moteretning og inspirasjonskilde, er den rå punkens tid forbi. Et av bevisene på dette er den fantastiske punke-nostalgien som har blomstra opp og det faktum at markedet oversvømmes av samle-LP'er fra punketida.

Ønsketenking

— Men punkeopprøret var ikke bare en musikalisk trøkk i trynet på det etablerte, — det var vel også et politisk opprør?

— Til dels var det politisk opprør, men jeg tror bestemt det gjaldt for et fåtall av gruppene.

— 1982 var året da mange av de «nye» banda lagde mye mer stivna musikk enn det Paul McCartney sto for med sitt album «Tug ow War» — albumet Pop Spesials lyttere mente var «Årets LP».

Sigbjørn Nedland i Pop Spesial:

— Politikken ble «tolka inn» i punke-opprøret

Jeg vil driste meg til å si at det politiske opprøret i stor grad er blitt tolka inn i punken av frustrerte, men velmenende og ønsketenkende 68-generasjons-ungdommer som hadde behov for å analysere den nye musikkbevegelsen. Dessuten har det politiske opprøret — i den grad det eksisterte — blitt utsett for en glorifisering som absolutt er prega av tolkernes egne ideer. Om vi først skal oppsummere det politiske innholdet, kan punketida ikke på noen måte fritas for fellesskapet med skin-heads og utbredte rasefordommer.

★

Sigbjørn Nedlands tanker løper mens vi noterer, og pausa blir etter hvert lang nok til at han våger seg på en analyse av punke-opprøret:

— Det som skiller punke-opprøret fra de tidligere revolusjonene i rocken — gjennombruddet for musikkformen i 50-åra, beat-opprøret i 60-åra og Woodstock/hippie-perioden — er i første omgang det sosiale laget opprørerne var rekruttert fra. Basisen for de tidlige-

Manfred Mann's siste album «Somewhere in Afrika» er en eneste stor hyllest til frigjøringskampen i det sørlig Afrika. Denne LP'en må du ikke la gå fra deg!

re rockeopprørerne hadde alltid vært High School/Universitets-ungdom. Punken hadde en mye mer umiddelbar tilknytning til arbeiderungdommen. Dette kunne selvsagt ikke forhindre at den — som alle andre nyskapninger — øyeblikkelig blei utnyttet i kommersiell bisniss.

Europeiske sjåvinister

— Noen hevder at den amerikanske musikken holder på å dø?

— Jeg tror nok generelt at vi europeere skal være litt forsiktig med å hovre over amerikanernes musikksmak. Det er riktignok sant at de sender en annen type musikk til topps på salgsbarometrene enn vi gjør — jeg tenker på den typisk amerikanske mellomtingen av pop og tungrock à la Boston, Kansas og Styx — men det finnes jo andre ting og, da. F.eks. er grupper som Residents og Dead Kennedys aktuell navn, og de oppnår sannsynligvis et større publikum i Statene enn det de aller fleste grupper kan drømme om her i Europa.

— Leit i det ukjente!

— Du som hører alt, Nedland — har du noen tips til Rutas lesere på hvor vi skal finne den politiske opprørsmusikken i dag?

— Det er ikke lett! Noen kjente navn er greie, såsom The Clash,

Paul Weller i The Jam, og interessant nok — Manfred Manns siste LP. Ellers har for eksempel en mann som Dave Wakeling (The Beat) blitt vesentlig avdempa. Generelt tror jeg det er riktig å si: Vær på jakt, leit blant de tinga som ikke er så voldsomt kjent. For at opprørsmusikken med klare politiske mål eksisterer, — det er sikkert som banken. Også glemmer dere ikke å sende et brev til oss i Pop Spesial når dere har kommet over noe interessant...

— Klesdrakta og sminken har igjen blitt svært så avgjørende i pop-musikken?

— Dette er ikke noe nytt. Vi har bestandig valgt klær og utseende for øvrig for å vise hvor vi tilhører. Det er det viktigste ytre tegnet på gruppeidentitet. David Bowie er forresten en mann som alltid har brutt med dette mønsteret. SKA-moten (den svarte og hvite) er kanskje spesielt interessant; for første gang har det blitt skapt en felles mote for svart og hvit engelsk ungdom.

— Men sier det ytre noe om musikken som skjuler seg bak fasaden?

— Vanskelig å si, men kanskje er det visse paralleller mellom den utstrakte bruken av sminken og det kosmetiske, uekte preget musikken har fått gjennom synth-bølgen.

— Hender det at du ønsker deg gitaren tilbake i lydbildet?

— Riktignok er jeg flaska opp med gitarer, men dette kan aldri få bestemme musikkvalget i Pop Spesial. Og jeg er absolutt ikke den som skal rakke ned på det nye, sjøl om jeg ofte syns idérikdommen på det lydmessige området er mye mer forfriskende enn det som skjer på det reinte musikaliske planet.

Rock i NRK

— Vi kommer ikke utenom temaet «Rock i NRK» — føler du behov for å forsvare deg?

— Det er mange i NRK som forstår svært lite av interessen for rock, og jeg har da også slitt i et ti-år for å få den anerkjent som programstoff. Men vi er nå etterhvert

...og Jim Kerr i Simple Minds — har de røtter i den samme musikalske tradisjonen?

blitt en del mennesker som har fatter at rock ikke er noe du mister interessen for etter 5–6 hektiske ungdomsår. Uten at jeg vil gå i detaljer, kan jeg si at det jobbes internt med planer som absolutt vil gi rocken en mer fortjent plass i programtilbudet vårt. I tillegg kommer nærradiodriften — her må det virkelig ligge store muligheter.

— Men så kommer TONO med uoverkommelige honorarkrav?

— Om det vil jeg helst slippe å mene noen verdens ting...

Intervjuet med Nedland blei innvilga i hans arbeidstid fordi det kunne katalogiseres under rubrikken «Reklame for etaten». Derfor har vi ingen problemer med å skjønne at dette er et spørsmål om balansegang. Å gå på line med Bjartmar G. som tilskuer og dommer er ikke noen spøk. Derfor:

— La oss til slutt få dine topper for -82 — hva stemte du på sjøl?

Den diplomatiske programmannen slår til igjen:

— Jeg hadde ikke hatt problemer med å stemme på noen av de fem første i internasjonal klasse (Paul McCartney, Roxy Music, The Clash, Dire Straits og Simple Minds). Men reint personlig går mine musikkinteresser langt utover rammene for Pop Spesials interessefelt...

Men kom igjen da, Nedland!

— OK. Jeg er svært opptatt av renessanse-musikk. I tillegg er jeg en gammel blues-freak, og den siste tida — etter å ha vært programmessig heltids-hater av country — har jeg oppdagat at det bak den glatte fasaden vi vanligvis blir presentert, faktisk ligger en god del ekte amerikansk folkemusikk. — Og så er jeg en ivrig korsanger!

Så kom ikke her og kritiser NRK for sneversynte og ukyndige programskapere!

ARILD RØNSEN

FOTO: KLASSEKAMPEN

— Vi europeere har ingen grunn til å hovre over amerikanernes musikk-smak fordi de sender annerledes musikk til toppen av salgsbarometrene enn det vi gjør, mener Sigbjørn Nedland. I Statene selger mellomtingen av tung-rock og pop-musikk mer enn noe annet — her er Styx-gitaristen i aksjon i Ekeberghallen i fjor.

— FREMDELES 'IN Å VÆRE RØD I BERGEN?

Trine Leikvold og Janneke Eide fra Bergen Rød Ungdom: — Selv om det er en overdrivelse å si at det er 'in å være rød i Bergen så ser vi det løsner på en del steder i arbeidet vårt.

FOTO: CAMILLA BØE

Sist det var reportasje fra Bergen i Rute 80 var tittelen: — **Det er in å være rød i Bergen.** I følge informerte kilder, var dette en mild overdrivelse, bl.a. fikk Høyre 50 prosent av stemmene på flere gymnas ved skolevalgene i forbindelse med kommune og fylkestingsvalget etter at artikkelen hadde stått i Rute 80.

Dette var for tre og et halvt år siden, og vi har snakket med representanter for Bergen Rød Ungdom, for å høre litt om situasjonen i dag. De to er Janneke Eide og Trine Leikvold.

— Det er en overdrivelse å si at det er in å være rød i Bergen, men vi ser tendenser til en radikalisering i ungdomsmiljøene. Unge Høyre har ikke samme posisjon som før. Rød Ungdoms aktivitet er i framgang. Dette har ført til at vi har vervet noen skoleelever i fjor høst, og studiesirkelen vi har avholdt har vært vellykket. Sirkelen var basert på den «gamle» studiesirkelen til Rød Ungdom (den med sjakkbrettet), men vi tok også opp andre temaer der deltakerne var interessert i det, i stedet for å følge boka slavisk. Temaer som *Tilhører bøndene arbeiderklassen* og *Idealsamfunnet* — hvordan bør sosialismen se ut ble tatt opp. Nå etter jul skal vi sette i gang med to studiesirkler — en for de som går på gymnas, og en for yrkesskoleelever. Den starter nå i januar (og det betyr at interesserte må si i fra til Rød Ungdommere de kjenner hvis de vil være med).

studiesirkel?

— Vi har ganske stort omland, dvs. det er lett å komme i kontakt med oss. De fleste Rød Ungdommere kjenner folk utenfor Rød Ungdom-miljøet, og vi har nå ei lang liste med folk som har sagt seg interessert i studiesirkel.

— Bergen er et av de få stedene i landet der Rute 80 selges regelmessig, og dere sender inn penger regelmessig. Hva er det dere gjør som mange andre ikke gjør?

— Det stemmer at vi selger regelmessig, hver 14 dag er vi på gaten, og vi kjenner ikke problemet med at folk ikke vil selge. Det blir som regel solgt femti til seksti eksemplarer hver gang. Men været kan være en hindring. På sure regnværsdager går salget trått. Apropos betalingen: — Det er illojalt at lag og medlemmer ikke sender inn penger for de Rute 80-bladene de har solgt, sier Trine.

dom-jobbing på skolene?

— På gymnasene er det for dårlig. Folk jobber stort sett som enkeltpersoner, med Operasjon Dagsverk, nedskjæringer, osv. Opposisjonen mot Unge Høyre er for lite samlet, og vi vil jobbe for å samle den, bl.a. gjennom en skolekonferanse vi skal ha i byen i februar før NGS-landsmøtet. Vi har ikke solgt Rute 80 på skolene enda, det har vi tenkt å rette på.

Mange Rød Ungdommere er aktive i YLI, og gjør en god innsats der. YLI i Hordaland gjør en bra jobb, bl.a. var det 3000 i tog under skoleaksjonen i oktober i fjor, en aksjon YLI sto i spissen for.

Til slutt: Vi mener Rød Ungdom er et bra tilbud til politisk aktive ungdommer. Vi har et helhetssyn på samfunnet, og driver studier og politiske diskusjoner. Folk trenger en organisasjon, i stedet for bare å jobbe med enkeltsaker, sier Janneke Eide og Trine Leikvold.

TONE HERTZBERG

Anti-sekterisme

— Hvordan får dere folk med på

Rød Ungdom trengs

— Hvordan er det med Rød Ung-

Samfunnsfag i praksis

Hva slags holdninger har vi til andre ungdomsmiljøer enn de vi selv vanker i? Og hvordan stemmer disse holdningene overens med virkeligheten?

To klasser på Bergen Katedralskole (Katten) lagde i fjor en undersøkelse med dette som utgangspunkt. Undersøkelsen var et ledd i samfunnsfagsundervisningen.

Holdninger

— Vi fant på temaet selv, og læreren hjalp oss med å utarbeide

spørsmålene, forteller Mona, Eirik, Helge og Mariann, som var med på å lage undersøkelsen. De går nå i klasse 3 d.

— Vi valgte først ut noen ungdomsmiljøer. Så ble alle i klassen stilt spørsmålet om hvordan de oppfattet disse ungdomsgruppene. Vi tok for oss punkere, sosser, sosialister, kristne, idrettsungdom, osv, og stilte spørsmål om deres forhold til alkohol, hasj, sex, musikk, klær og andre ting. Vi spurte også hva folk trodde om de politiske interessene hos de ulike gruppene.

Så samlet vi inn svarene, og fant på grunnlag av klasses oppfatninger et slags gjennomsnitt for hver ungdomsgruppe. Den typiske sosialist, f.eks. gikk i loppemarkedsklær, drakk rødvin og røyka hasj og likte stort sett folkemusikk (trodde flertallet i klassen). Til slutt gikk vi ut i ungdomsmiljøene for å sjekke virkeligheten i forhold til våre holdninger.

Fordommer

— Hva slags problemer støtte dere på?

— Et problem var at folk ikke var villige til å definere seg selv under våre ferdiglagde kategorier. Vi hadde problemer med å finne noen som kalte seg for punkere og sosser. Spørsmålene kunne også være litt provoserende utformet.

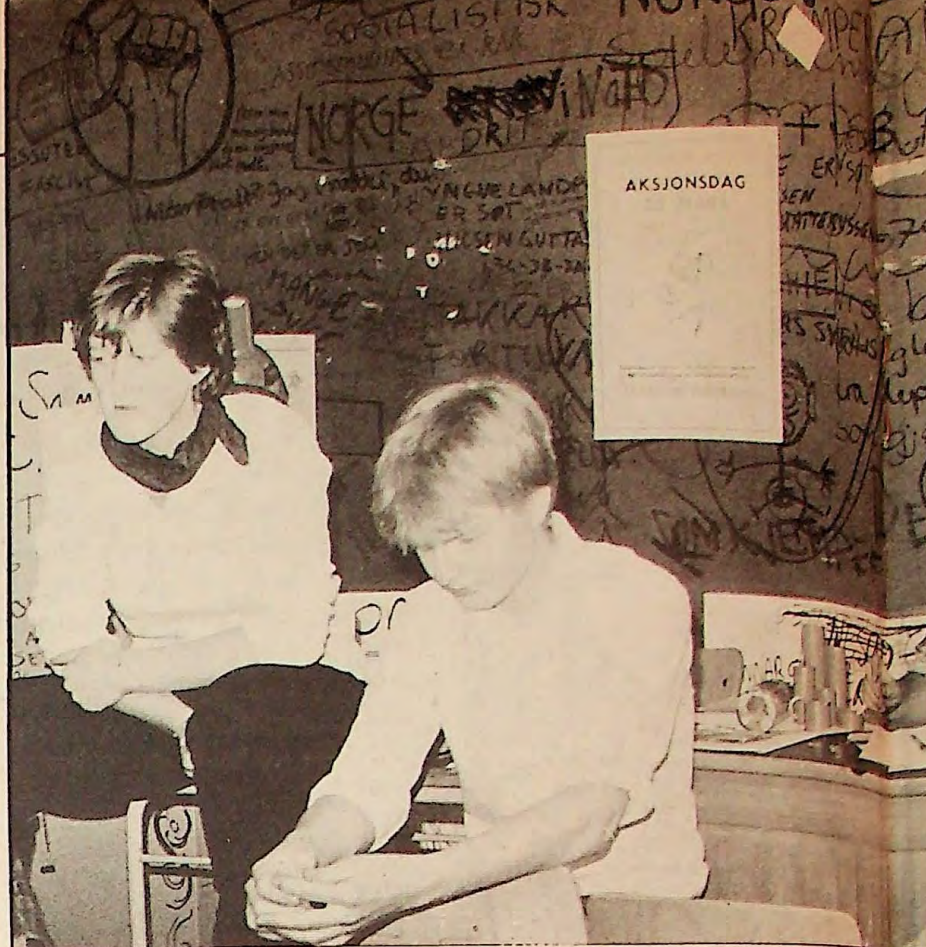
Men vi fant ut mye interessant. Særlig som sosialister.

Rød Ungdom-miljøet

Undersøkelsen ble foretatt i Rød Ungdom-miljø og viste seg å stemme med våre forutinntatte holdninger. De gikk i helt vanlige klær, røykte ikke hasj, og likte all slags musikk unntatt kæntri og salmer. Punkerne, som vi til slutt fant, var mer politisk interesserte enn vi hadde trodd på forhånd. Idrettsungdommen drakk mye mer enn vi hadde trodd.

De kristne

De som stemte best med undersøkelsens utgangspunkt, var de kristne. De var mye hjemme, drakk ikke og var imot sex før ekteskapet, slik vi åntok.

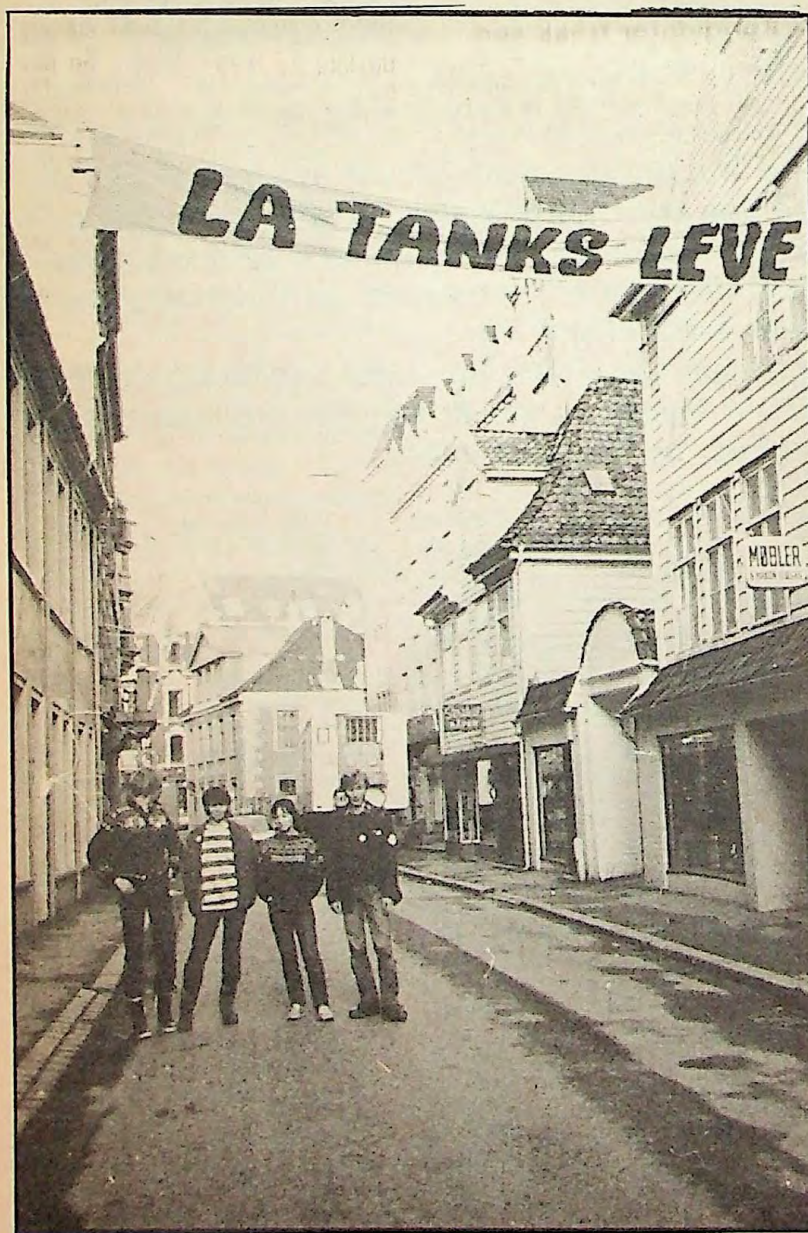
Mona, Eirik og Mariann. Kattenelever som var med på å lage undersøkelsen om ungdomsmiljøene i Bergen. FOTO: CAMILLA BØE

ikke fått sammenfattet den og diskutert den skikkelig. Det er for mye pensusstress i tredje klasse.

Lærdommer

— Har dere lært noe av dette, for det var vel meningen?

— Vi har lært en del om problemer ved slike undersøkelser, og hvor viktig det er å finne de riktige spørsmålene og definere hvem vi vil nå fram til. Vi har lært at vi har

Deler av redningskomitéen ved Tanks skole, oppstilt på gaten utenfor skoleporten. FOTO: CAMILLA BØE

-La Tanks Leve!

I sentrum av Bergen ligger Tanks gymnas, eller Hans Tank og hustrus skole, grunnlagt i 1855. Skolen har omtrent 300 elever og eies av Hordaland fylke. Fylket truer nå med å nedlegge skolen, til tross for at 2000 søkere i Hordaland ikke kom inn på videregående skole i fjor høst. Bakgrunnen for dette forslaget, er at fylket også har ansvaret for lærlingeskolen, som lider av plassmangel. Lærlingeskolen skal overta Tanks, og gymnaset skal nedlegges, hvis ikke Bergen kommune kan tilby lærlingeskolen andre lokaler.

Skolebruksplanen for Bergen skal behandles i mars/april, og man regner med at noen av de kommunale skolene vil bli nedlagt. En av disse vil kunne gi plass for lærlingeskolen, altså: Flere svake grupper stilles opp mot hverandre.

Tradisjon og miljø

Det pågår en drakamp mellom kommunen og fylket, sier Henrich Greve, elevrådsleder på Tanks. Vi ønsker å beholde Tanks som gymnas, men vil ikke settes opp mot lærlingene. Vi vet at de har helt uholdbare forhold, med undervisning flere forskjellige steder i byen. Kommunen må kunne klare å skaffe lokaler uten å nedlegge Tanks.

Tanks er en skole med tradisjoner og et godt miljø, siden vi er såpass få elever. Vi er dessuten den eneste skolen i Bergen som kan tilby spansk som morsmålsundervisning.

— Hva har dere gjort for å redde Tanks?

— Vi dannet en redningskomité, bestående av fire elever og to lærere, tidlig i fjor høst. En uke etter kom den første aksjonen. Vi delte ut over 4000 løpesedler, og en klasse hadde undervisning uten dørs, foran det gamle rådhuset, med lærer og det hele. Da vi skulle søke om å få ha aksjon, fikk vi en del trøbbel med kommunen: De ville ikke ha politiske aksjoner på kommunal grunn, slik som f.eks på Torvalmenningen, som vi hadde håpet å få bruke. Men kommunen avslørte seg selv, for alle de politiske partiene har brukt Torvalmenningen i valgkampen, og det kan vel kalles politisk virksomhet?

Jentegruppe med TÆL

Visste du at det er i Bergen Kvinnefrontens eneste jentegruppe finns? Den ble startet for to år siden, som en reaksjon på «forgubbinga» i Kvinnefronten. Gruppen har en utadrettet, aksjonistisk profil, og den har konsentrert seg om kamp mot pornografi. De har oppnådd gode resultater allerede, blant annet har det vært politirazzia mot pornobutikker, med beslaglegging av blader og filmer. En av gruppens medlemmer, Camilla Bøe, sier til Rute 80:

— Kvinnefronten hadde ikke lenger noe tilbud til unge jenter. Fronten består stort sett av gifte kvinner med barn, og som diskuterer problemer ut fra det. Vi var en gjeng unge jenter, som var imot «gubbeveldet», vi ville aktivisere oss, og ta i bruk utradisjonelle metoder i kampen mot pornografi. Derfor dannet vi denne jentegruppen.

— Har dere fått med dere mange unge jenter på dette?

— Ja, det er tydelig at jenter trenger å jobbe sammen med jevnaldrende, og gruppen består av ca. 15 medlemmer. I fjor høst vervet vi 5 — 6 nye. Gjennomsnittsalderen er på 19 år, og de fleste er skoleelever. En tredel er med i Kvinnefronten, resten er uavhengige.

Aksjoner

— Hva slags aksjoner har dere hatt?

— Vi har malt med spraymaling på femten videosjapper i byen,

slagord mot videoporno. Dette førte til oppslag i avisene, der «uskyldige» videoforhandlere klaget sin nød over «vandalisme og tilgrising». Vi har også anmeldt pornosjapper, det førte til razzia og beslaglegging.

Da Anders Kjærs utstilling var her i Bergen, hadde vi stand utenfor, i samarbeid med kunstnere og Homofil Bevegelse. Aksjonen rettet seg mot Anders Kjærs fremstilling av glansbilder, vi oppfordret ham til å male glade mennesker i stedet.

— Hva slags respons får dere når dere står på stand?

— Det er jo noen som hetser, men stort sett får vi bra respons. Vi har gått ut med opplysninger om hva porno egentlig er, og mange blir sjokkert når de ser all jævelskapen.

— Vi har vært omkring på skoler med Unni Rustads lysbilde-serie, og jeg tror vi har fått åpnet øynene på en del folk. Noen skoler har forresten nektet oss adgang, med den begrunnelse at elevene ikke skal tvinges til å se noe sånt. Det er ganske skremmende, når vi vet at svært mange ungdommer henter sin seksualopplysning fra pornobladene.

Studier

— Gjør dere noe annet enn å aksjonere?

— Ja, vi har hatt en del studiemøter, bl.a. om kvinnelig verneplikt, matriarkatet og om abort. Vi har også gjennomført Kvinnefrontens studiesirkel om kvinnerollen, og 20 jenter deltok på jenteseminar om historisk kvinneundertrykking og ideologisk undertrykking. Det er i gjennomsnitt ti på hvert møte, og diskusjonene går friskt. Det er behov for egne jentegrupper der jevnaldrende kan ta opp problemer som er viktige for dem. Bare på den måten kan kvinnebevegelsen virke tiltrekkende på unge jenter.

TONE HERTZBERG

UH kjørt av banen

Årsmøtet i Hordaland Gymnasiastutvalg 21. november kastet det forrige Unge Høyre-dominerte styret, og valgte et uavhengig styre som vil kjempe aktivt for elevenes interesser. Den tidligere formann Olav Rune Øverland ble ikke gjenvalgt, pga. det forrige GU-styrets fullstendige passivitet. Men NGS-ledelsen har underkjent årsmøtet, og erklærte det ikke vedtaksdyktig, av formelle grunner. Det var ikke 50% av maksimalt antall delegater da vedtakene ble fattet. Imidlertid var det ingen protester mot årsmøtet fra NGS-observatør eller kontrollkomite da møtet ble satt. Det er tydelig at Unge Høyre begynner å få panikk fordi de mister grepet om grunnplanet i NGS.

Kritikk av beretninga

Årsmøtet startet med beretning fra det avgående styret. Denne ble kritisert av flere delegater — for å inneholde sjølskryt og usannheter. I beretninga ble det sagt at skolenes manglende respons var årsaken til passiviteten i HGU. Flere delegater hevdet at GU-styret sjøl måtte ta ansvaret for den labre aktiviteten. Beretninga framheva også det gode samarbeidet med

Kandidater trakk seg

Det første valget som ble foretatt, var valg av formann. Da Trond Tystad ble valgt i stedet for Olav Rune Øverland, trakk de seg, nesten alle de som var foreslått til styret av valgkomiteen i HGU. De som gjensto, ble valgt ved akklamasjon. Det ble sagt at grunnen til at så mange kandidater trakk seg, var at det i det hele tatt ble stilt motkandidat til en så kvalifisert formann som Olav Rune Øverland!

Det samme gjentok seg da kontrollkomiteen ble valgt: — Da en uavhengig stilte til valg, trakk alle de tre foreslåtte kandidatene seg, blant dem Hermann Smith Sivertsen, Unge Høyres kandidat til bystyret i Bergen.

Trond Tystad gikk i sin valgtale

Trond Tystad, midlertidig leder for Hordaland Gymnasiastutvalg.

FOTO: CAMILLA BØE

YLI om skoleaksjonen — sannheten var at YLI hadde hørt ytterst lite fra HGU. Da Sotra Gymnas meldte seg ut av NGS, hadde de invitert en representant fra HGU på allmøtet, men ingen stilte opp. Det ble arrangert en likestillingskonferanse i Hordaland — også her sviktet GU-styret, gjennom å være tilstede ca. to timer av konferansen. Det var andre som gjorde jobben med å arrangere den. Inn for kamp mot nedskjæringer, og mot nedlegging av videregående skoler og ekstraklasser i Hordaland. Han kritiserte ordstyrerne, fordi formannen fikk ta ordet når det passet ham, uten å ta hensyn til talerlista.

Overprøving av elevenes mening

Dette årsmøtet ble altså erklært ugyldig av NGS-ledelsen, og det blir nytt årsmøte i februar, før NGS-landsmøtet. Inntil da fungerer det nåværende styret.

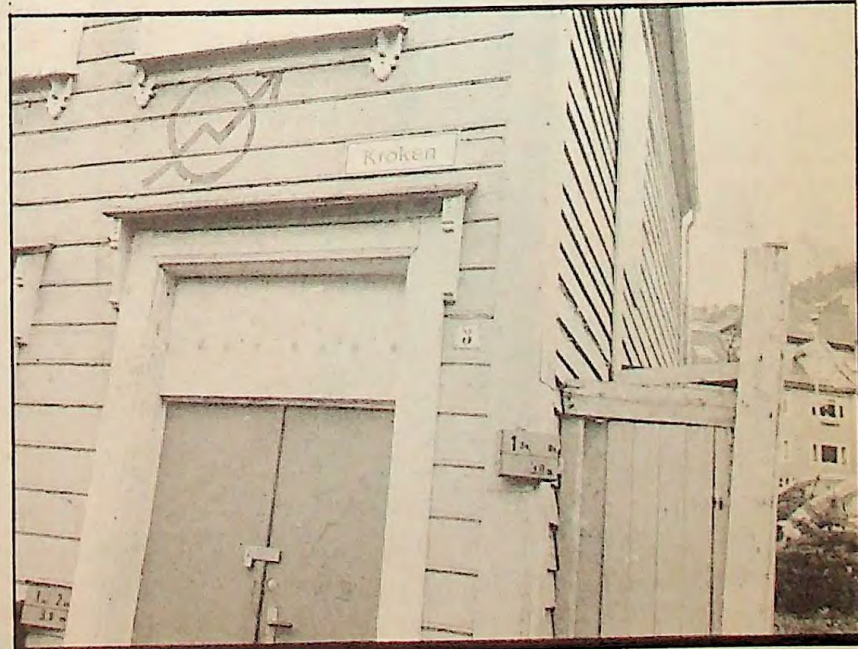
— Trond Tystad, leder i HGU, hva synes du om NGS-ledelsens holdning i denne saka?

— Til å begynne med var jeg sjokkert. Jeg fant denne overprøving av medlemsskolens mening udemokratisk. Vi mener at møtet var vedtaksdyktig da det ble satt, og har ikke funnet noen regel om 50% av maksimum antall delegater. Mot dette hevder NGS at dette er vanlig praksis, og at de har underkjent et annet GU-styre på samme grunnlag. Vi håper at denne praksis blir forandret, slik at andre skal slippe å oppleve det samme.

Husokkupanter blir ikke tatt på med silkehansker i Bergen. Da okkupantene frivillig forlot «huset» i Baneveien i fjor sommer, var det mot løfte om boliger og aktivitetshus fra kommunen. Siden da ble lite gjort (bare seks fikk boliger, og aktivitetshuset lot vente på seg), så ble det foretatt en ny okkupasjon i november, av Kroken 3. Huset har stått tomt i flere år, og er eid av kommunen. Okkupantene ble kastet ut om morgenen noen dager senere. 20 politifolk med hunder mot fem husløse ungdommer. Etterpå ble alle vinduene spikret igjen av politiet, men til tross for det, ble Kroken 3 okkupert igjen tre uker senere, gjennom en takluke. Kommunen nektet å forhandle med ungdommene, og de ble kastet ut på nytt.

— Vi føler oss lurt av kommunen, og vi har ikke tenkt å gi oss, sier en av dem til Rute 80.

FOTO: TONE HERTZBERG

alt for lett for å sette folk i båser. Politisk interesse og sympati var mer spredd enn vi hadde trodd på forhånd.

Dessuten oppfattes ungdomsgruppene som mye mer ensartet enn de i virkeligheten er. Få av gruppene var lukket og isolerte.

De fleste ungdommer tilhører flere miljøer på en gang, og er kanskje ikke så opphengt i en stil som vi trodde på forhånd.

TONE HERTZBERG

RUTE

— Får dere mye støtte fra folk utenfor skolen?

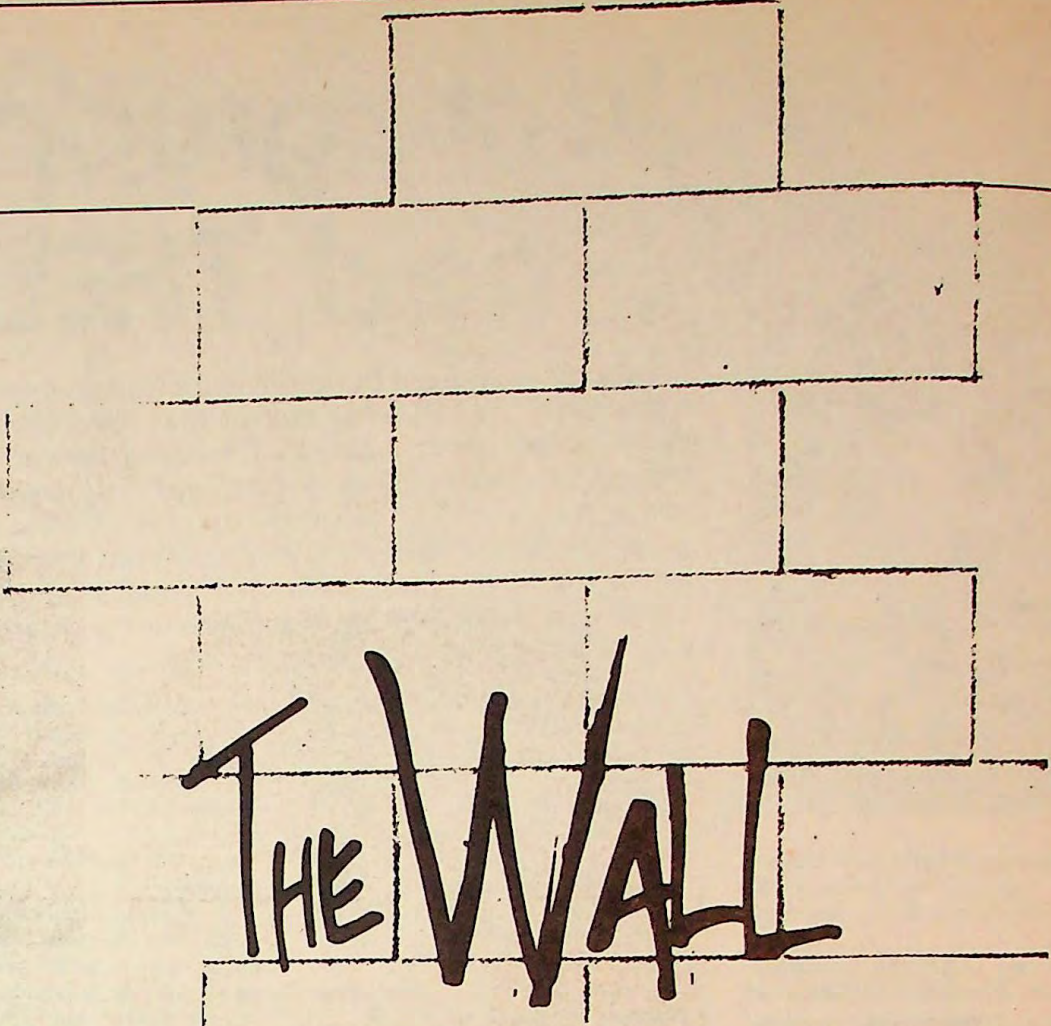
— Ja, vi har samlet masse underskrifter til støtte for Tanks, mange folk her i byen er jo gamle Tanks-elever. Klassene konkurrerer seg imellom om å samle inn flest underskrifter. Dessuten har vi fått støtte fra elever og lærere fra andre skoler, og fra elevorganisasjoner. Men den eneste politiske organisasjonen som har sendt støtte til nå er Rød Ungdom.

Vi håper å ha felles aksjon med lærerene også, og med elever på andre skoler som er truet med nedleggelse. Universitetet trenger lokaler og det går rykter om at Pihl skole skal legges ned. Nedleggelse av skoler i Bergen sentrum får konsekvenser for folk som kommer fra steder langt utenfor byen.

— Har dere noe håp om å vinne kampen mot fylke og kommune?

— Vi har ihvertfall sett at det ikke nytter å apellere til dårlig samvittighet eller sunn fornuft. Det eneste som hjelper er kraftig press og støtte fra flest mulige andre grupper!

TONE HERTZBERG

THE WALL

Den heiteste ungdomsfilm av fjoråret ble uten tvil Alan Parker og Roger Waters «The Wall». Det er sjølsagt ikke bare en film for ungdom, jeg heller snarere mot å håpe at mange voksne får sett den. Anders Sjaastad og Arne Huuse

f.eks. Dessuten burde den være obligatorisk for lærere. Dette til filmens beste sider, der autoritetene framstår som perverte monstre, sett gjennom øya til en liten gutt. Noe som er langt mer spennende enn filmen for øvrig.

Det første guttungen Pink stifta bekjentskap med, var krigen, der faren hans ble drept. Det spares ikke på effektene når publikum skal ta del i hans angst, som også gir seg uttrykk i en dragning mot krigen for barnet, og siden mot fascismen.

Bob Geldof, fra Boomtown Rats, spiller den voksne Pink. Han er rockestjerne, og vi møter ham på turne i USA. Hjemme i England har kona svikta ham, og dette er en av de faktorene som utløser et sammenbrudd Pink gjennomgår aleine, på toppen av en skyskraper i millionbyen. Den skremmende ensomheten, «anonymiteten», eller Muren, kjenner Pink fra før, og hv konfrontasjonen med denne utløser, er temaet filmen kretser om, uten at vi skjønner mer enn at han til slutt tar konfrontasjonen, og derfra skrittet ut i det store intet, i tomheten. Filmen munner ut i et spørsmål uten å lete etter svar, så det får de gjøre som har ett, dvs. sørgelig få.

Før vi kommer så langt, får vi i mareritt-aktige tilbakeblikk oppleve Pinks liv.

Filmen er basert på LP'en «The Wall», jeg kjente ikke musikken særlig godt, bortsett fra hit-låta, og den ble en jo raskt lei av. Etter filmen er dette imidlertid retta opp, og LP'en gravd fram på ny. Det snakkes nesten ikke i filmen,

og det var heller ikke nødvendig når lyrikken forteller alt som strengt sagt må sies i ord. Men det var Bob Geldof og designeren Bob Scarfe som stjal dette showet. Geldof framstår som en kharismatisk skuespiller, hans «døde» blikk vil brenne seg inni deg, og under konsertscenen, der rocestjernen tar skrittet ut i diktatorrollen er han suveren. Angsten og ensomheten kan altså føre til fascismen, javisst, og i en blind stjernedyrking kan lede til massesuggesjon. David Bowie har en gang omtalt hitler som «vår tids største rockestjerne». Men paradoksalt nok kjøres Geldof sjøl fram på de samme premissene.

Å rive muren kan også bety å gi de destruktive kreftene fritt spillerom. Skjønt ungene gjør opprør og synger «We don't need no education», kan de i neste øyeblikk tilbe en ny gud, hylle en fascist, bli taktfast marsjerende skinheads. «Ethvert folk får de lederne det fortjener», er dette det budskapet Pink Floyd vil ha fram? I så fall vil jeg reservere meg kraftig.

Gjennom hele filmen er det klippa inn tegnefilmer, vakre tegninger og groteske tegninger, som forvandler lerretet til en smeltedigel av farger i en obskur tankeflukt. Sjelden har jeg opplevd å krype inni et sinn, i en film, slik som her, men jeg tror ikke det er ufarlig.

En blir blendet av den imponerende teknikken, og derfor blir budskapet desto lettere å sluke. I verste fall går filmen nihilismens ærend, i beste fall vil publikum stille seg spørsmåla:

— Hva er årsaken til all ondskapen i verden?

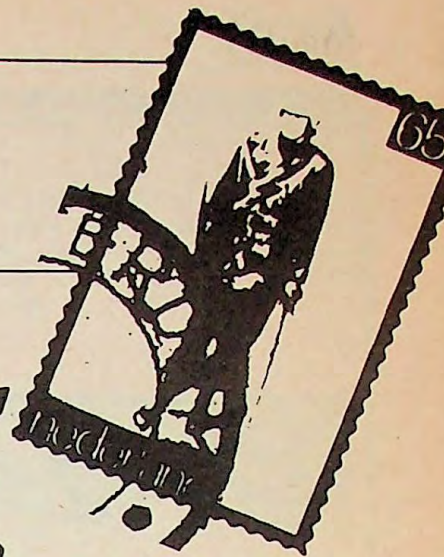
— Har ikke mennesket noen egenverdi? Er vi bare brikker i muren?

— Står valget mellom sjølmord/sinnsykdom, eller å bli en medløper i et fordekt fascistisk system?

Med all respekt for disse spørsmåla, som har herja klokere folk enn meg, kan jeg ikke si at de er særlig nye. I filmen blir de dessuten håndtert både lettvtint og spekulativt. Vi trenger filmer som reiser alvorlige spørsmål, og spesielt viktig er det at de blir tilgjengelige for ungdom. Men i en tid der mange sliter med angst og resignasjon kan en ikke hoppe bukk over det ansvaret det medfører. Her feiler filmen, budskapet treffer deg som et knyttneveslag, og har du ikke forsvar å stille opp med, gir ikke filmen deg hjelp. Sjøl om «The Wall» viser tilhøp til å bli både viktig og god, faller den gjennom. Ingenting er lettere ennå se svart på tilværelsen. Spørsmåla som vitner om klokhet, reises derfor av den som søker etter lyspunkt, men såra vel kjenner mørket.

THERESE BJØRNEBOE

REBELLENE

Ved siden av krigsfaren er naturligvis arbeidsløshet og de skjevhetene i samfunnet en ser gjennom boligmangelen, årsaker til ungdomsopprørene. Likevel er ikke dette nok til å forklare dem, de kan oppstå der en venter det minst, og utebli der ungdom er langt hardere ramma.

I Zürich, som er et kapitalismens Mekka, i glass og betong, starta 80-åras ungdomsopprør. Ungdommen krevde et sjølstyrt ungdomshus, men da det i stedet ble bevilga 1,5 millioner til restaurering av Operaen, satte de byen i kok ved å påleie inn utstillingsvinduer, rane butikker, tenne fyr på biler og kaste pelskåper i elva ...

Store gatekamper fulgte, og på en demonstrasjon kledde demonstrantene seg splitter nakne: «Vi er deres egne barn!» ropte de. En pike tente fyr på seg sjøl, og mot politiet ropte Zürichs ungdom: «Vi trenger ikke deres tåregass, vi har grunn nok til å gråte uten ...»

Husokkupantene

Berlin er den byen der ungdomsbevegelsen har oppnådd mest hittil. Her stemmer hele 40 prosent av ungdommen på «Die Grünen», som gjorde et overraskende godt valg, og bare 1 prosent stemmer konservativt. Hittil er det dessuten okkupert om lag 120 hus, og i Kreuzberg blomstrer det av alternative butikker, kaféer, trykkerier osv. Bevegelsen antas å ha støtte av mellom 300 000 og 400 000 ungdommer, men er nokså splitta mellom reformister på den ene sida og yngre pønkerne, uten tro verken på «Die Grünen» eller andre programmer.

I Amsterdam er også «Kraaker»-bevegelsen stor, men så har den også lange tradisjoner å se tilbake på. Helt siden krigen har boligmangelen vært enorm, og husokkupasjoner funnet sted i det små.

På midten av 70-tallet organiserte okkupantene seg, og konsoliderte seg politisk, i «Kraakzeitung» kunne en i en artikkel fra -77, lese de første spirene til det som skulle bli morgendagens slagord: «Direkte aksjon er det eneste alternativet til 60-åras protester.»

Isolasjon og desperasjon

Mens kampen fortsatt pågår i Amsterdam og Berlin, og opplever hard motgang i Zürich, blir perspektivene dystre om vi ser litt tilbake på den italienske ungdomsbevegelsen, og hvilken retning den skulle ta.

I Italia lød arbeidsløsheten i midten av 70-åra på 1,7 millioner, og av disse var over 40 prosent ungdom. Ved siden av dette hadde de et kommunistisk parti med stor innflytelse, stor nok til at ungdommen så det som en medspiller i systemet, og derfor ingen kampfelle. Ut fra disse forutsetningene reiste det seg en ungdomsbevegelse som skulle samle ti-tusenvis av unge, under navnet «Autonomia». De gjennomførte mange demonstrasjoner, men tydde også til utradisjonelle metoder, som sine såkalte «proletariske innkjøp», der de plyndra butikker og cafeer, og storma kinoene! De ville ett skritt videre. Der 68-generasjonen hadde kritisert borgerlig kultur, krevde «Autonomia» å få del i overklassens goder. Stemninga

ble stadig amprere, flere ble drept, og mange såra i gatekamper mellom politi og ungdom.

Når så Ideologene hevdet at «Volden var institusjonalisert i samfunnet» og at «Vold må svares med vold», bana de veg for metoder som skulle fortrenge bevegelsene fra ytterste venstre til ytterste høyre fløy. Da ungdommen høsten -77 feira en festival i Bologna, lå aggresjonen latent i kulissene. I sportshallen som holdt 10 000 mennesker ropte de hissigste etter P-38, en pistol som symboliserer terroristisk aksjon, mens flere tusen andre krevde væpna kamp.

«Autonomia» betyr «Sjølstyrt», og i dette lå deres ideologi, kravet etter mer demokrati. Men også i avvisninga av alle partier og enhver politisk ideologi. Denne isolasjonen skulle trenge dem opp i et hjørne, og da skuddet fra den første pistolen smalt, rev det flere med seg. Resten av historien er velkjent, men det kan nevnes at mens De Røde Brigader sto på høyden, hadde de sympatien fra tusenvis av ungdom i ryggen, inntil drapet på Aldo Moro. Siden fulgte en klappjakt på Brigate Rosse's sympatisører, som ga ungdomsbevegelsen dødsstøtet for mange år.

Sjøl etter en overfladisk gjennomgang som dette, kan en se at det ligger store avstander mellom ytterlighetene innen ungdomsbevegelsen. Mellom

utålmodigheten og kampviljen til stede, i motsetning til i den tause majoriteten. Som kommunist og som nittenåring er jeg jævla glad for det. Ungdomsbevegelsen er rik og mangfoldig, dette er et pluss, og gjennom klær, musikk og maling uttrykker de ting som ikke kan bli sagt med ord. En levende og ekte kultur er i aller høyeste grad politisk, og den politikken er et viktig fundament å ha for ungdom som føler seg fremmedgjort, og ikke ser noe mål og mening innenfor rammene systemet tilbyr dem. Det skal vanskelig gjøres å leve på en drøm om en bedre framtid alene, skjønt en gnist av håp fins hos de fleste — men å si, med hånda på hjertet, at en går framtida uredd i møte, vitner om dumhet, naivitet eller en er ganske enkelt upolitisk. Derfor er det ikke nok å forlange politisk innsikt, eller entusiastisk interesse for sosialisme. Det primære er å jobbe fram nye verdier i dag, uten kultur kan vi aldri vinne i kampen.

Spørsmål om hva den nye ungdomsbevegelsen er, og hvor den går, er vesentlige, og verdt å krangle om. Men å tro at man har svara, det tror jeg er en alvorlig politisk tabbe.

THERESE BJØRNEBOE

Psst...

THE NIGHTFLY

THE NIGHTFLY—Warner Bros. 23696-1: I.G.Y.; Green Flower Street; Ruby Baby; Maxine; New Frontier; The Nightfly; The Goodbye Look; Walk Between Raindrops.

Musikere: vokalist: Donald Fagen, bakgrunnssang: Donald Fagen, Valerie Simpson, Zack Sanders, Frank Floyd, Gordon Grody, Daniel Lazerus, Starz Vanderloket, Leslie Miller; tangentinstrumenter: Greg Phillinganes, Donald Fagen, Rob Mounsey, Michael Omartian; gitarer: Larry Carlton, Hugh McCracken, Dean Parks, Rick Derringer, Steve Khan; bass: Anthony Jackson, Marcus Miller, Chuck Rainey.

Abe Laboriel, Will Lee; trommer: James Gadson, Jeff Porcaro, Ed Green, Steve Jordan; perkusjon: Starz Vanderloket, Roger Nichols; trompet og flygelhorn: Randy Brecker; saksofoner: Dave Tofani, Michael Brecker, Ronnie Cuber; trombone og euphonium: Dave Bargeron; Munnspill: Hugh McCracken.

I løpet av et års tid har tre av USAs mest populære grupper blitt oppløst — det gjelder The Eagles, The Doobie Brothers og Steely Dan. Før fansen til de sistnevnte gruppene rakk å reagere, var vokalisten i Doobie Brothers, Michael McDonald, og vokalisten i Steely Dan, Donald Fagen, ute på platemarkedet med hvert sitt solo-album.

Plata til Michael McDonald var kanskje en skuffelse for mange av dem som likte Doobie Brothers. Det kan derimot ikke sies om Donald Fagens LP «The Nightfly», som etter min mening må være en sterk kandidat til betegnelsen «årets popplate 1982».

Det er umulig å høre at plata ikke er gitt ut i Steely Dan sitt navn. Og det er heller ikke rart, for Steely Dan

besto jo bare av Donald Fagen og Walter Becker — pluss en rekke gode studiomusikere. På denne plata er det bare Becker som mangler på bass og gitar, og det høres ikke ut til å ha særlig stor betydning på lyden og musikkstilen.

Både Steely Dan og Donald Fagen var og er rene studioartister, og vi får dessverre aldri høre dem «live». Men de legger til gjengjeld utrolig mye arbeid ned i platene de lager, og lyd og produksjon er i en klasse for seg sjøl. Det er heller ikke tilfeldig hvilke studiomusikere som deltar. Gitaristen Larry Carlton er utvilsomt en av de viktigste, og han har deltatt på de fleste Steely Dan-platene. På «The Nightfly» markerer han seg spesielt på side 2 med sin helt spesielle stil (se egen anmeldelse av hans siste plate «Sleepwalk»).

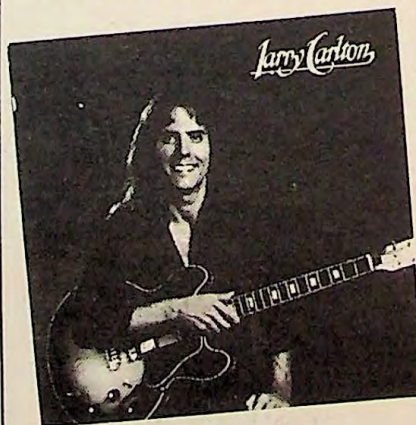
«The Nightfly» inneholder en rekke virkelige gode låter, og jeg vil spesielt trekke fram «I.G.Y.» (International Geophysical Year) og tittelkuttet «The Nightfly». Den eneste låta som jeg synes blir litt kjedelig i lengden er «Maxine». Tekstene er behagelig fri for de vanlige pop-kli-sjeene, og flere av dem er kjølige ironiske. Men det er svært ofte vanskelig å forstå hva Fagen sjøl mener, så tekstene blir for det meste kulisser som svever i det blå. Men musikken er topp, og man må bare klø seg i huet når man ser at Fagen selger dårligere enn f.eks. Bjørn Håland, Åge Samuelsen, Paul McCartney, Chris de Burgh osv.

Jørgen Ferkingstad

SLEEPWALK

SLEEPWALK—Warner Bros. WB K 46947: Last Nite; Blues Bird; Song for Katie; Frenchman's Flat; Sleepwalk, Upper Kern; 10:00 P.M.; You Gotta Get It While You Can.

Musikere: div. gitarer: Terry Carlton; Rytmegitar: Carlos Ri-

os; tangentinstrumenter: Terry Trotter, Greg Mathieson, Brian Mann, Don Freeman; bass: Abe Laboriel, Pops Popwell; trommer: Steve Gadd, Jeff Porcaro, John Ferraro; perkusjon: Paulinho da Costa; saksofon: David Sanborn.

Larry Carlton er en av de virkelige store gitaristene innen pop, rock og jazzrock. Som studiomusiker har han deltatt på utallige plater opp gjennom 70-åra, men han er mest kjent for sin medvirkning på platene til Steely Dan og The Crusaders. På det verste deltok han på mer enn 10 plateinnspillinger i uka. Men han er noe mer enn en vanlig studiogitarist, og den kjente amerikanske musikk-avisa «Rolling Stone» har nevnt hans solo på Steely Dan-låta «Kid Charlemagne» (på LP'en «The Royal Scam») som en av de tre største gitarsoloene i rockens historie. For noen år siden kuttet han likevel ut den ekstreme studiomafia-virksomheten og begynte å konsentrere seg om egen kunst og musikk (sjøl om han fortsatt spiller på f.eks. plata til Donald Fagen, Joni Mitchell og enkelte andre).

«Sleepwalk» er et resultat av Carltons satsing på egen musikk. Såvidt jeg veit, er dette hans femte LP og etter min mening den absolutt beste. Ei av årsakene til dette er at han på denne plata ikke plager oss med å demonstrere at han ikke har sangstemme.

Låtene på plata varierer fra rolige ballader til mer rockete, funky låter, men Carlton spiller like godt uansett. Jeg veit ingen som spiller så følsomt og med så lynskarp og klar lyd i gitaren. Plata er topp jazzrock fra begynnelse til slutt. Sjøl liker jeg tittelkuttet «Sleepwalk» og «Song for Katie» best.

Jørgen Ferkingstad

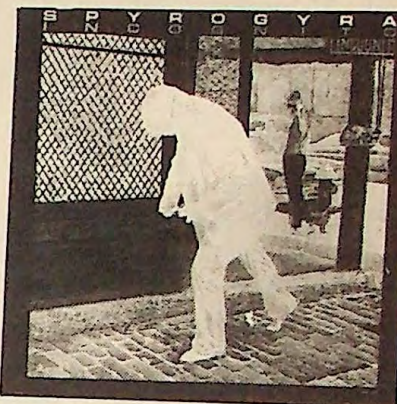
INCOGNITO

INCOGNITO—MCA-5368: Last Exit; Old San Juan; Harbor Nights; Stripes; Oasis; Incognito; Sueno; Soho Mojo.

Musikere: saksofon: Jay Beckenstein, Tom Scott, Larry Williams; fløyte: Tom Scott, Larry Williams; lyron: Tom Scott; trompet & flygelhorn: Jerry Hey, Gary Grant; tangentinstrumenter: Tom Schuman, Jorge Dalto, Rob Mounsey, Richard Tee, Jeremy Wall; gitarer: Steve Love, Hiram Bullock, John Tropea, Chet Catallo; bass: Will Lee, Marcus Miller; trommer: Steve Gadd; perkusjon: Gerardo Velez, Manola Badrena, Jay Becken-

stein, Crusher Bennet; marimba & vibrafon: David Samuels; munnspill: Toots Thielemans.

Spyro Gyra tok from i 1975 og har siden gitt ut seks plater. Gruppas stil er glad, melodios jazzrock — prega av latin-amerikanske rytmer. Og det er tydeligvis en stil som treffer mange folk hjemme, for platene deres har solgt temmelig bra — både i USA, Latin-Amerika og Europa. De

er også et meget dyktig live-band.

Det er saksofonisten og leder i gruppa, Jay Beckenstein, som skiller seg spesielt ut på samtlige LP'er med sin ekstremt klare og artikulerte tone i saksofonen. Han komponerer dessuten de fleste låtene. De beste låtene er det imidlertid keyboardmannen Tom Schumann som har kvittert for.

Spyro Gyra's sjettede LP «Incognito» er ganske lik de fem første LP'ene. Den representerer lite nytt, bortsett fra at det medvirker en god del flere studiomusikere enn vanlig. Som på den forrige plata «Freetime», er det en låt som skiller seg ut, nemlig den første låta på side 1. Resten av side 1 er uinteressant. Side 2 derimot inneholder flere bra komposisjoner. Likevel tror jeg Spyro Gyra med hell kunne ha redusert antall utgivelser slik at det ble færre dødpunkter. Men har du behov for glad, instrumental musikk som det går an å både lytte til og slappe av til, så har Spyro Gyra en god del hørbare saker på repertoaret.

Jørgen Ferkingstad

JONI M.

WILD THINGS RUN FAST—Geffen records, GEF 25103: Chinese Cafe (Unchaines Melody); Wild Things Run Fast; Ladies Man; Moon at the Window; Solid Love; Be Cool; (Your're So Square) Baby I Don't Care; You Dream Flat Tires; Man to Man; Underneath the Streetlight; Love.

Musikere: sang, akustisk & elektrisk gitar, ak. & el. piano: Joni Mitchell; trommer: Jon Guerin, Vinnie Colaiuta; perkusjon: Victor Feldman; gitarer: Steve Lukather, Larry Carlton, Mike Landau; bass: Larry Klein; tan-

gentinstrumenter: Russel Ferrante, Larry Williams; saksofoner: Wayne Shorter, Larry Williams, Kim Hutchcroft; bakgrunnsskor: Lionel Richie, Charles Valentino, Howard Kinney, James Taylor.

Tusenkunstneren Joni Mitchell er nok en gang aktuell på plate — denne gang med «Wild things run fast». Det første man legger merke til på denne plata er coveret. Joni Mitchell nøy seg nemlig ikke med å lage god musikk — hun er også en meget brukbar billedkunstner, og det doble coveret dekkes av et utmerket selvportrett samt tre andre fine bilder. Dama har ellers en herlig sangstemme, hun er en dyktig komponist og eminent gitarist, flink til å spille piano og hun skriver lyriske og fine tekster — kort sagt: Verden er urettferdig!

Joni Mitchell har gitt ut en anseelig mengde plater etterhvert, men likevel har hun ikke stagnert. Stemmebruken hennes har utviklet seg merkbart, og hun har eksperimentert mye med musikken sin. De siste årene har hun gitt ut sterkt jazz-påvirkede plater som f.eks. «Mingus» live-plata «Shadows and Lights», med musikere som Pat Metheny, Jaco Pastorius og Wayne Shorter.

Sistnevnte medvirker også på «Wild things run fast», men denne plata er likevel mye mer rockete enn de forrige to platene. Den er en svært heldig syntese (sammensmelting) av den melodiose vise/pop/rock-stilen fra midten av 70-tallet og den seinere mer jazzete stilen.

Flere av tekstene på plata er god lyrikk som tåler å stå aleine, f.eks. tekstene på «Chinese Cafe», «Be Cool» og «Love». Sjøl om vel mange av tekstene handler om følelser og personlige opplevelser, virker de troverdige og uten klisjeer. Men det finnes også sosiale betraktninger i tekstene, slik som i dette verset fra «Chinese Cafe»: «Uranium money/Is booming through the home town now/Putting up sleek concrete/Tearing the old landmarks down/Paving over brave little parks Ripping off indian land again/How long — how long/Short sighted business men/Ah, nothing lasts for long/osv.

«Wild things run fast» er uten tvil et av Joni Mitchells sterkeste produkter. Anbefales...

Jørgen Ferkingstad

FILM

ATOMIC
CAFÉ

«The Atomic Café» heter en av de mest morbide og tankevekkende filmene som går på norske kinoer for tida.

Filmen er fra tida etter den andre verdenskrig i USA, da hele nasjonen var på tuppa over atombombens fortreffeligheter. Filmen er ny, laget i 1982, men samtidig dokumentarisk i den forstand at filmmakerne har brukt gamle filmkutt fra slutten av førtiåra og begynnelsen av femtitallet.

Filmen åpner med bombingene av Hiroshima og Nagasaki, en bombing USA stort sett foretok seg for å «vise» russerne hva slags helvetesmaskin de satt inne med, så «komikkeherogprøv-ågjøreossrangensomverdensherskerstridig». Dessuten satt naturligvis makthaverne inne med en brennende lyst til å finne ut hvordan bomben fungerte «live».

Filmkuttene er stort sett fra det amerikanske forsvarsets propagandateneste, og atombombene som faller over Japan blir framstilt i seierherrens vennlige lys. Når bombe-flygerne kommer tilbake til basen etter endt tokt, og etter å ha eksekvert dødsdommen på hundretusener av uskyldige mennesker, står generalene klare på flystripa, klare med medaljene.

Slag i slag følger kuttene fra Korea-krigen, der øverstkommanderende, general MacArthur, ville bombe Kina med atombomber fordi de hjalp nord-koreanerne. Det går an å ramse opp mange grotes-

ke eksempler fra McCarthy-tidas USA og synet de hadde på verden omkring seg. Men mest interessant er det å se hvordan skadevirkningene av en kjernefysisk sprengning ble framstilt overfor den amerikanske sivilbefolkninga.

«Duck and cover», — dukk og ta dekning, er svaret på en kjernefysisk eksplosjon, og strålingsfaren blir framstilt som bagatellmessig, til tross for at amerikanerne både burde vite og hadde helt klare beviser for de fryktelige ettervirkningene kjernefysiske sprengninger har. Propagandafilmer prøver å fortelle folk at det bare er å ta regnfrakken over deg — og du er beskyttet. Akkurat dette synspunktet har nok dessverre vært seiglivet, helt opp til i våre dager opererer det norske forsvarsets lærebok for vernepliktige — soldaten i felt — med den samme tåpelige framstilling. Og de vitenskapsfolka i USA som prøvde å fortelle om de virkelige grusomme virkningene av atomkrigen ble stort sett framstilt som kommunistiske landssvikere som forsøkte å undergrave forsvarsviljen. Liknende naive, enfoldige og farlige synspunkter er å finne i dagens forsvarsdebatt på ytterste høyre fløy.

Det amerikanske folket, for ikke å snakke om alle oss andre, bør takke sin skaper for at det ikke ble brukt noen atombomber i den kalde krigens år. Det var nok av dem langt oppover mot maktens tinder i Washington som ønsket å ta dem i bruk.

Det kan sjølsagt spekuleres i hvorfor filmer som «The Atomic Café» kommer nå i ei førkrigstid. For det er innlysende at en av virk-

ningene bl.a kan være den lamende angsten og tafattheten, slik som f.eks. dominerende strømninger innen fredsbevegelsen så bevisst spiller på. Det får stå sin prøve. Filmen er dokumentarisk og forteller mye om den politiske stemningen som eksisterte for tredivde år siden i USA.

I filmen treffer vi en rekke «gamle» kjenninger, som f.eks. Kruttsjov, seinere president Johnson og seinere president Nixon og nåværende president Ronald Reagan. Felles for dem, og andre som snakker i filmen, er den totale og uforbeholdne tilliten til det amerikanske samfunnet og dets «rett» til å være verdenspoliti. Og det er tankevekkende at den nåværende presidenten, tretti år etter, igjen samler rundt seg liknende motforestillingsløse elementer i de mest ledende posisjoner. Elementer som, hvis de kom til Norge ville blitt arrestert straks de var ferdige med tolla på Fornebu og sendt til Ullersmo, dømt for høyreekstremisme.

Nylig uttalte avtroppende SV-formann Berge Furre at «framtida har blitt farlig». Utvilsomt en korrekt iakttagelse, det eneste problemet er at vi ikke har muligheten til å velge om vi vil gå framtida i møte eller la være. Og en ting er sikkert: Det hjelper hverken å bagatellisere atomvåpnenes forferdelige virkninger, eller å stirre seg blind på dem slik «fredsfolket» gjør. Det som teller er å slåss mot de som har disse våpnene, og støtte de som kjemper mot imperialismen.

Men det lærer du ikkeno om i «The Atomic Café».

KNUT IVAR SKEID

YOL —
VEIEN

ge tradisjonen må nå den yngre broren, en av fangene, gifte seg med enken. Der svant også drømmen om å ta seg over grensa til Syria.

Den berømmelige mannlige «jovialiteten» glimrer med sitt fravær, samtalen er alvorlige, en voksen mann er fortsatt først og fremst en sønn. Med all ærbødighet det medfører.

Likevel, på tvers av all brutaliteten vi får se, ligger det en menneskelighet, og en dyp hjelpeløshet hos rollene. Ulovlig kjærlighet mellom mann og kvinne, og en stillferdig, som kanskje sterkest kommer til uttrykk i et forhold mellom en av fangene og hans sønn.

Optimist blir en ikke akkurat av å se filmen — for hvor er protesten? Den skreller av skall etter

Slik åpner filmen, lavmælt, og realistisk. «Yol» er laget av tyrkeren Yilmaz Güney, som sjøl har sittet mye inne, bl.a. mens han skrev denne filmen. Mye av handlingen er basert på samtaler han hadde der, men medfanger. Filmen vant for øvrig en fortjent Gullpalme ved Cannes-festivalen i fjor vår.

Vi følger en gruppe på fem under en ukes permisjon, og motivet er genialt valgt for å skildre dagens Tyrkia. Stemningen fra første bilde varer ved gjennom hele filmen, for utenfor fengselet venta det dem nemlig en virkelighet ikke fjern fra lufttegårdens. Reisen hjem er lang, et par tar bussen, folk og hus passerer på en halvt eksotisk, halvt grå og monoton landsbygd. Det bærer oppover fjellet, så blir de stoppet av militære, og papirer skal vises. Noen andre tar toget, og tilbringer natta i en ventehall. Til slutt ankommer de sine provinser, og små og primitive landsbyer. Her møter de familiene, men oppdager at mye er forandret gjennom de to åra som er gått.

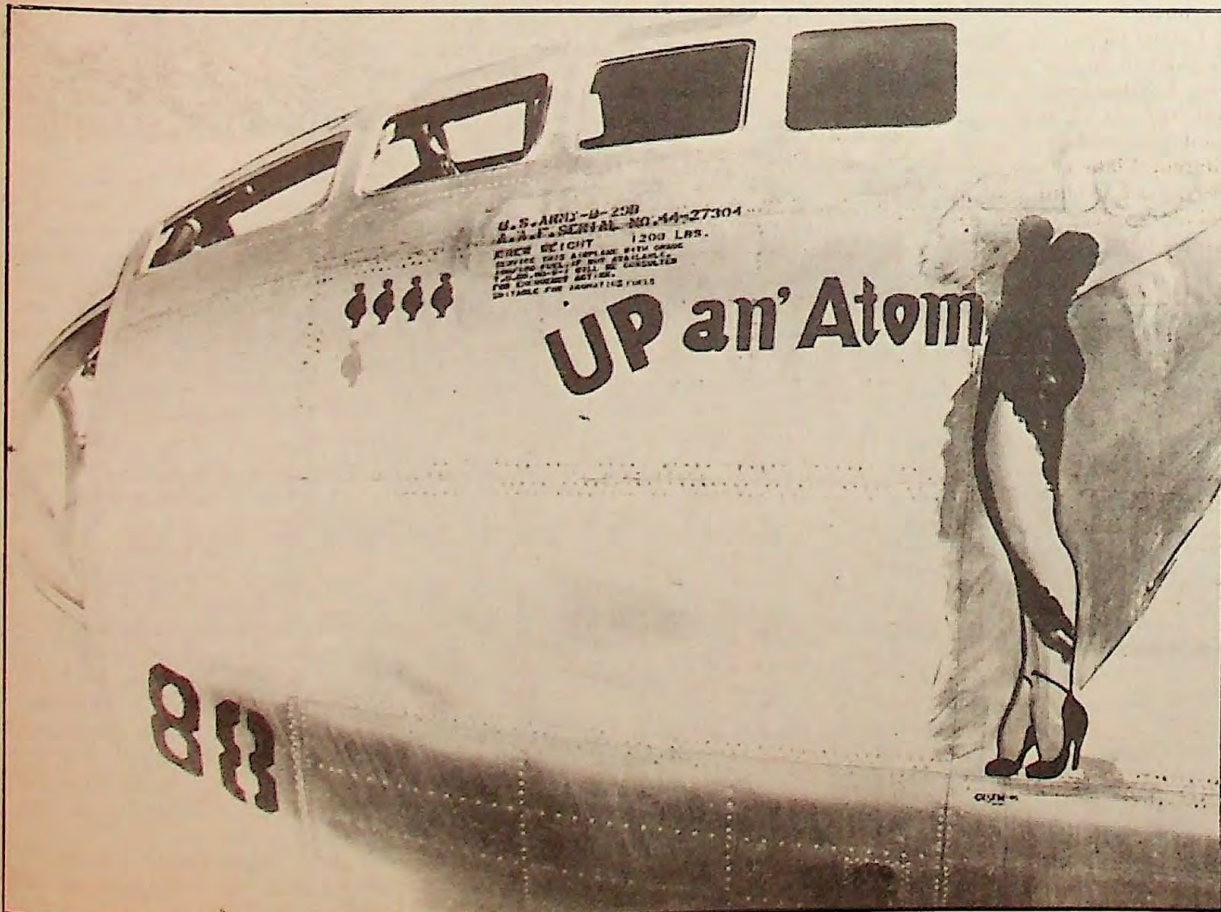
I en landsby lyder skuddveksling mellom motstandsfolk og soldater. Menn og brødre dør, og iføl-

skall av undertrykking — fengselet, diktaturet, og til slutt den lange patriarkalske og religiøse tradisjonen. — Nei, protesten ligger ikke i dagen, men hver og en av fangene konfronteres med normene på en så brutal måte at spirene blir sådd. Det er ikke lite de må kjempe mot, spesielt en kvinneundertrykking som jeg knapt har opplevd grusommere. Uten av jeg her skal rope mer av handlingen.

Personene virket til å begynne med stive, men en glemte raskt å tenke på innsats, fordi skuespiller og rolle ble ett. Vi ser dem distansert, får aldri innblikk i tankene deres, men skritt for skritt nærmer vi oss dem, og de blir hele mennesker.

Det er en viktig og ærlig film. Ingen film om diktaturet kontra et heltmodig folk. Den går dypere, og viser oss et folk som sjøl går diktaturets ærend ved gjennomført å spille hverandres fangevoktere. Revolusjonen i islamske land, som vi har sett i Iran, er ikke slutt med en sjah, eller en generals fall.

THERESE BJØRNEBOE

BØKER

TERRA ROXA

Terra Roxa, Rød jord, er tittelen på Jon Michelets siste roman, som ga ham en delt 1. pris i Gyldendals romankonkurranse. Handlingen er lagt til Brasil, i et landbruksdistrikt der grøden dyrkes på denne røde jorda. Jorda er også farga rød av blodet til utbytta landarbeidere, men gir løfter om at andre potensielt ligger gjemt, og andre planer er lagt for dette veldige kontinentet.

Nærmere bestemt befinner vi oss på en norsk misjonsstasjon, men jeg-personen, legemisjonnæren Bjørg, legger også villig ut om sin fortid i Norge, Paris og Kamerun.

Boka ser innimellom svært roste ut, når anekdotene løper løpsk i alle retninger. Likevel har ikke Michelet sluppet tøylene. Han leker med dem, men strammer dem inn mot slutten av boka, der opptakten av boka munner ut i blodige realiteter.

Romanen bærer preg av Michelets tidligere kriminalforfatterskap. Dette gir rammene for at romanen både er blitt en psykologisk samtidsroman og en politisk spenningsroman som vil bli stående. Dristighet er en velsigna kvalitet i boka, noe en ikke finner for mye av innen norsk litteratur i dag.

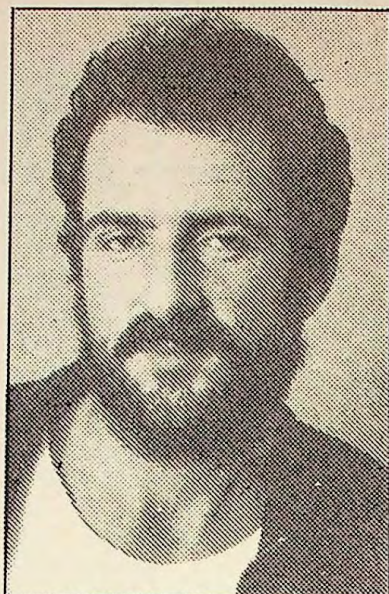
Det falt likevel ikke helt i smak hos mange anmeldere. Michelets kunnskaper om Brasil er blitt berømt, men hvorfor gå omveien om et annet kjønn, og livssyn? spør de.

Påvirka av anmelderne, men også av Simone de Beauvoir, tok jeg fatt på lesninga.

Jeg mislikte hovedpersonen Bjørg fra første øyeblikk, og fikk vel aldri helt taket på henne. Men da misjonæren tapte ansikt etter et mislykket samleieforsøk, jekka hun seg ned noen hakk, og ble mer menneskelig. Etter dette vendepunktet så jeg på henne, ikke som Michelet forkledt som kvinne, men som en jente som sto på egne bein, og sleit som et uvær for å klare det. Hun er kunnskapstørst, har «skrivdilla», og er forferdelig ensom.

Bjørg er en viktig kvinneskikkelse, som strever etter å bli et helt menneske — være transcendent for å bruke Simone de Beauvoir (også et velkjent terme i Rød Ungdom-kretser). I denne kampen har hun erverva seg en tykk hud, og en svær kjæft. Jeg nekter å stemple henne, sjøl om hennes begrepsapparat stort sett er henta fra mannens verden, som en uholdbar litterær skikkelse, fordi jeg kjenner mange jenter som sliter med samme problemer.

Banninga til Bjørg er bokstavelig talt mer en et kapittel for seg. Jeg veit ikke om en jente hadde giddi å bruke så mange sider på det, sjøl

om hun kribla etter å si stygge ting. I Italia sier jentene: — *Che catzo fai?* hvis en type er for innpåsletten, hvilket betyr: — Hva er det pikken gjør/prøver på? Saftig språk, som sitter. Madonnaens navn derimot vil de aldri misbruke. En kristne person behøver sjølsagt ikke være endimensjonal, men Bjørgs forhold til religion virka slik, med motsatt fortegn. Hun er tilhenger av profeten Amos, en opprører, og latterliggjør nærmest Jesus. Hun fornektet at mennesket er født syndig, og forkaster trenigheten. Hun tror riktignok på sin egen, høyst personlige Gud, respekterer alle andres, men mener politikk er langt viktigere enn det hinsidige.

Jeg har følelsen av at Michelet rett og slett ikke klarte å sette seg inn i hva et religiøst livssyn betyr, og derfor valgte å la troen rakne for fortelleren, noe som skjedde altfor smertefritt, uten et eneste tungtveiende argument for religionen.

Terra Roxa kunne med fordel ha vært holdt strammere, som dagbøker flest bar den lite preg av redigering. Dette er sjølsagt ment som et litterært virkemiddel, og i store partier er det underholdende, mens det andre steder bare blir irriterende.

Michelet har et eventyrlig grep om språket, og etterpå huskes boka som usedvanlig rik, men mens Michelet lot skrivdilla ta overhånd og den ene avsporinga gå over i den neste, grep jeg meg flere ganger i å sitte og tenke på andre ting. Også på persontegninga har jeg noe å utsette, den er svært subjektiv. Bjørg skildrer sine medmennesker hastig og lunefullt, det blir litt slitsomt for leseren, det er vanskelig å holde personene fra hverandre, og huske alle navna. Likevel:

Boka er et innblikk i et sinn der tankene fødes og dør i forrykende tempo, en enormt lærerik bok om misjon, europeisk kultur, u-land kontra i-land, kapitalisme og Brasils historie. Den anbefales.

THERESE BJØRNEBOE

BARNDOM

«Om jeg hadde kunnet formulere det på den tiden, hadde jeg sannsynligvis sagt: Først døde farfar. Deretter ble Gesta solgt og barndomshjemmet mitt gikk på auk-sjon. Så ble jeg flyttet til Alva og Gunnar og skulle bo der. Siden fikk de sin egen unge i tillegg . . .»

Jan Myrdals skildring av sin egen barndom har vakt mye oppstyr i Sverige, og også her i landet. Den dyrkede fredsprisvinneren Alva Myrdal, Jans mor, blir utlevert i boka. I følge sønnen var hun en kald og fraværende mor, som observerte sønnen sin og utleverte ham til andre.

Jan følte seg aldri hjemme hos foreldrene, han følte seg ikke som deres barn. Han ble betraktet som et problem, og overhørte samtaler om hvor vanskelig han var. Som voksen reflekterer han over dette: «Jeg har aldri opplevd at et barn har fått et så dårlig rykte eller at noen har lyktes i å framstille bare barnet som så skyldig, uten at de selv fikk noen plett på sitt rykte. Nå mye senere, tror jeg at dette snakket tilhørte trettittallsgenera-

sjonens frigjorthet. De hadde frigjort seg fra farmors sentimentalitet. Det viste de hverandre ved å snakke om barna som små ekle tilfeller . . .»

I kontrast til moren står farmoren: Hun var gammeldags og religiøs og forlangte aftenbønn hver kveld, men hun brydde seg om Jan, var glad i ham og forsøkte å forstå ham utfra hans egne premisser. Hun betraktet ham aldri som noe problembar.

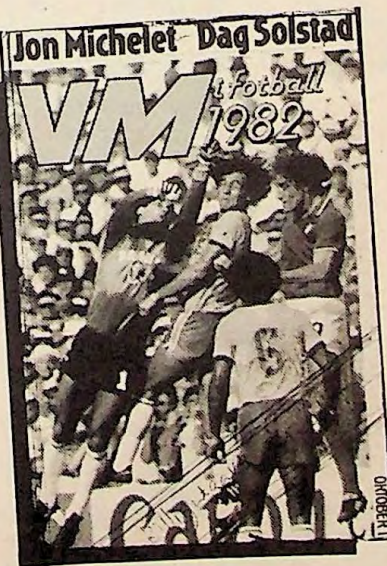
Morens falskhet blir ironisk franstilt: Hun bestemte hva som var passende å snakke om, og var ikke interessert i å forstå sønnen sin hvis han ikke sa det hun ønske å høre.

FOTBALL-VM

«VM i fotball 1982» er en skjønnlitterær og dokumentarisk beretning om hvordan den kvart britiske Dag Solstad og den halvt latin-amerikanske Jon Michelet opplevde fotball-VM i Spania. Det er lenge siden VM, uten at boka dermed blir noe mindre interessant. Denne anmelderen, som ikke har idrettslige kvalifikasjoner for å anmelde boka, syntes den var morsom, til tider intenst spennende og ytterst lærerik.

De to forfatterne har skrevet hver sin del. Bakerst i boka er det tabeller og andre nyttige ting.

Solstad

Dag Solstad åpner med et salig gledesutbrudd over å få oppleve et fotball-VM etter å ha vært fotballentusiast i mange år. «Men ha det klart for dere, jeg dro til Spania og fotball-VM for å se, ikke for å skrive ei bok. Boka er et nødvendig biprodukt av den kjennsgjerning at jeg ikke er en millionær og følgelig ute av stand til å bekoste dette oppholdet av egen pung og samvittighet. Og samtidig benytter jeg anledningen til å uttrykke min uforbeholdne glede over at jeg gjennom 15 års hardt littrært arbeid har oppnådd en såpass posisjon at det går an å bløffe seg til et opphold under fotball-VM, under påskudd av å skulle yte en litterær prestasjon etterpå . . .»

Dag Solstad har store fotballkunnskaper, og beskriver laga, spillestilen, landa, publikum (de franske gentlemen mot de engelske bøllene) og selve stemninga. F.eks. beskrivelsen av det nordirske laget, som uventa slo Spania 1—0:

«Og 2. divisjonsspillere, det er nøkkelordet når man skal karakterisere det nordirske laget. Det var et engelsk 2. divisjonslag, av ukjente slitere og falmende storheter. Et traust, litt trist syn, med så mange brystne skjebner, drømmer som aldri ble noe av. Som jeg ante dem denne triumfen . . .»

Dag Solstad beskriver kampene med stor innlevelse, og for en som har sett dem, blir boka en gjenopplevelse av fotball-VM. Noe av det mest spennende jeg har lest, er skildringen av semifinalen mellom Frankrike og Vest-Tyskland, som

Sensasjon?

Denne boka kan oppfattes som en privat barndomsberetning uten interesse for andre enn forfatteren selv, som har behov for å skrive boka av personlige grunner. Angrepene på Alva Myrdal kan være en hevnaksjon på politisk grunnlag, eller en sensasjon som skaper blest om boka.

Jeg tror ikke Jan Myrdal har uhederlige motiver, men leseren blir på en måte opphengt i sensasjonen, og husker best skildringen av foreldrene, selv om boka er mer enn akkurat det. Som barndoms-skildring, av verden sett med et barns øyne, er boka god, et barns fantasier og drømmer som leseren kjenner seg igjen i. Den sier også mye om hvor viktig det er å ta barn alvorlig.

Det pågår nå en drakamp mellom Jan Myrdal og foreldrene om barndommen hans virkelig var slik som han beskriver den i boka. Jeg tror at hvis Jan Myrdal hadde hatt et nært forhold til foreldrene sine, ville han ikke hengt dem ut på den måten, og at hans beskrivelse av sin barndom er sann, utfra at der er slik han husker at han opplevde den.

Men hvor mange ville lest boka hvis man ikke ventet seg sensasjonelle avsløringer av verdensberømt Alva og Gunnar Myrdal?

TONE HERTZBERG

Michelet

Jon Michelets del begynner heller treigt, med lange tirader om hvor jævlig det er å sitte innestengt på et kontor mellom to sjokoladefabrikker i Oslo og slite med å få manus ferdig til deadline. I det hele tatt bærer hans litterære produkt preg av hastverk og slurv, og det er han tydeligvis klar over selv også. Men han kommer i siget etterhvert, og glimter til, særlig når han skriver om lagene fra den tredje verden, og bruker sine geografiske og historiske kunnskaper, samt egne erfaringer. Hans sympati er hos et lag, som f.eks. Algerie, som ble slått ut på grunn av avtalt spill mellom Østerrike og Vest-Tyskland. Jon Michelet er en varm tilhenger av Brasil og har en herlig, nærmest surrealistisk skildring av kampen Brasil — Skottland. Han er samtidig en innbitt motstander av Italia, og kommer seg knapt over sjokket da Brasil tapte for dem.

Denne anmeldelsen kunne blitt milelang og spekket med sitater, men den blir ikke det. Les boka sjøl, enten du har peiling på fotball eller bare ser på av og til. Den er verdt penga!

TONE HERTZBERG

Jon Michelet/Dag Solstad:
VM i fotball
Oktober
148 kroner

Zhongguo Qingnian Bao

Kinas svar på Rute 80

中國青年報

ZHONGGUO QINGNIAN BAO

Like før jul hadde Rød Ungdom, der bl.a. Bjørgulv Braanen og Unni Hansen var med, en delegasjon i Kina. Det var deres første besøk, men Rød Ungdom har hatt folk på delegasjonsturer til Kina flere ganger før. Turen var lærerik, ikke minst fordi deltakerne hadde følelsen av å stå trygt på sine egne bein.

Rød Ungdom var invitert av ungdomsorganisasjonen til kommunistpartiet, KKKU, og fikk møte en rekke ledende kadere.

Unni Hansen har laget denne reportasjen for Rute 80.

Etter å ha tatt den transibirske jernbanen gjennom Sovjet, lot også oppholdet i Kina oss få anledning til å røre på oss, vi var innom byene Beijing, Guangzhou og Shanghai, og flere folkekommuner.

På eget ønske fikk vi også besøke ungdomspalasset i Shanghai, der Jean-Paul Sartre sto høyt i kurs (!), og vi hadde, naturlig nok, en egen forskjærlighet for å få vite hva som rørte seg blant ungdommen, bak de politiske frasene, og under beltestedet, ikke minst.

Helt på tampen av besøket, fikk vi anledning til å besøke KKKUs avis «Zhongguo Qingnian Bao». Intet ringere enn RUTE 80s søsterorgan, med andre ord. I motsetning til RUTE 80 trykkes denne avisa i et kjempeopplag, på tre millioner(!) eksemplarer og slippes fire ganger i uka.

I redaksjonen møtte vi fire personer; to journalister, Yie Yun, og Han Su Qing, samt viseredaktøren og viseformannen for Internasjonal avdeling. De stilte villig opp for et intervju, ikke så lite stolte. Smilende fortalte de oss at heftingen på avisa er salig Maos egen håndskrift, og at avisa første gang ble utgitt i 1951.

Viseredaktøren blir ved med å snakke:

— Også partilederne leser avisa, særlig følger de arbeidet vårt i å lære ungdommen om marxismenleninismen og Mao Zedongs tenkning. Ungdommen liker at avisa er kunnskapsrik, fortsetter hun, — særlig etter kulturrevolusjonen hvor mange unge mista muligheten til skolegang. I disse åra, fra 1966 var også vår avis stoppet av firerbanden, men i 1978 startet vi på ny. Men avisa skal ikke bare være en lærer, den skal også være en god venn, en tradisjon vi har hatt like fra begynnelsen er å presentere framskredende ungdommer innen forskjellige yrker.

1500 leserbrev pr. dag!

Nå tar viseformannen for Internasjonal avdeling ordet, etter at han har sittet å trippa en stund; — Når vi behandler internasjonale spørsmål i avisa, tar vi utgangspunkt i fakta. Vi ser det som en stor oppgave å utvide ungdommens perspektiv, — Hvordan er eksempel-

vis forholdet mellom USA og Europa i dag? — Hvorfor ville USA ha sanksjoner mot Europa i gasslednings-saken? Og hvordan var Europas reaksjoner på dette?

Vi tar også opp mere ungdomspolitiske spørsmål, og forholdene for ungdom i andre land er populært stoff. Vi har skrevet om japanske moter og hårfrisyrer, og om hvor enkelt japanske studenter likevel lever. (Noe for banzai?)

Et populært tema resulterer ofte i et skred av leserbrev, forteller de. Gjennomsnittlig mottar redaksjonen hele 1500 brev pr. dag!! Spesielt dreier de seg om kjærlighet, innrømmer redaksjonen.

Sjeldent med kjærlighet ved første blick i Kina

Vi ber Han Su Qing og Yie Yun fortelle oss hvordan det er å være ung i Kina. det er visst ikke så lett å komme igang, de skotter sjenert på vår talk, og på oss «den verdensvande norske ungdommen». — Hva slags spørsmål er det dere får om forelskelse og kjærlighet i brevene?, prøver vi oss på.

Han Su Qing: — Det varierer, det er store forskjeller på ungdommens forståelse. På landsbygda, der 1/3 av opplaget vårt spres, ligger det fortsatt mange føydale rester, ekteskapene blir f.eks ofte avtalt av foreldrene.

— Hva slags råd kan dere bidra med i slike saker?

— Vi gjør hva vi kan for å hjelpe, og gjør oppmerksom på at de unges rett til sjøl å avgjøre hvem de skal gifte seg med, er bestemt i loven. Vi henviser dem da også gjerne til KKKU, eller til arbeidsplassen på hjemstedet. Der kan de få råd og hjelp. Yie Yun fortsetter: — I Kina vil vi helst ha kjent hverandre en god stund før vi gifter oss. Vi må forstå hverandre godt og bli harmoniske. — Det er sjeldent med kjærlighet ved første blick her i Kina! (masse rødming og latter).

24 år er altfor ungt for ekteskap!

Vi forteller at vi hørte at det foregikk ekteskapsformidling i ungdomspalasset i Shanghai. Gutter og jenter gikk på kurs sammen for å finne fram til partnere med samme interesser, det resulterte ofte i ekteskap og da sto ungdomspalasset gjerne bak både bryllup og bryllupsreise. Finns det liknende ordninger her i Beijing? spør vi, og er frimodige nok til å spørre hvordan de sjøl traff sine ektefeller.

Yie Yun legger ansiktet i alvorlige folder, etter latterutbruddet og forteller:

— Joda, også i Beijing har vi ek-

teskapskontorer. De er særlig aktuelle for eldre ungdom, det blir jo en siste utveg. Det er nok ofte slik at jenter som er både vakre og rike, har det med å sette høye krav til gutten de skal elske. Og det er helt naturlig, mener han, men finner de han ikke blir det enda vanskeligere med åra.

En viktig faktor er også å finne en ektefelle som er på samme bølgelengde politisk. Yie Yun traff sin egen kone mens de gikk i samme klasse på universitetet, — vi jobbet mye sammen og ble glade i hverandre. Da han forteller at han gifta seg i en alder av 24, oppstår det en vilter diskusjon i lokalet.

Vi sender spørrende blick til tolken, og blir svart med oppgitt hoderysting. Han forklarer tilslutt at de diskuterer Yie Yuns unge alder, etter vennenes mening skulle han venta i minst 4 år til før han gifta seg!

Så tar han Su Qing motet til seg, og forteller om møtet med sin mann. — Vi var også klassekamerater, ved universitetet i Shanghai. Og vi har mye tilfelles, begge jobber som journalister. Min mann har fryktelig mye å gjøre — han jobber døgnet rundt. Men vi tar opp de forskjellige problemene i hjemmet, og da er det viktig at vi har god kontakt. Dere må ikke tro at det er så enkelt, dere nordmenn! Oppstår det tvil, spør vi oss hva hjertet mener...

Gutta legger vekt på at jenta er pen

Viseredaktøren kan ikke dy seg lengre, hun er en god del eldre enn de andre, men de er noe som opptar henne og: — Mye var nok likt dengangen jeg gifta meg, i 50-årene. Det var jo like etter revolusjonen, og det var viktig at begge parter hadde samme ideal. I dag legger den framskredne ungdommen vekt på dette, mens andre legger vekt på klær, rikdom og skjønnhet. Spesielt er nok guttene opptatt av at jenta skal være pen.

— Stemmer det med deres erfaring? spør vi de andre.

— Utseende har nok betydning, men mest vekt legger en på de indre egenskapene. — Min mann er ikke pen! forteller Han Su Qing, men det er alle de andre gode egenskapene hos ham som teller. Dere har vel hørt at «I kjærlighetens øyne blir alle pene»?

Også Yie Yun har noe på hjertet, han sier at de kinesiske ungdommene som driver de fire moderniseringene hilser Norge:

«— Vi vil tenke felles, og ha felles mål her i verden.

Fra venstre: Han Su Qing, 28 år og redaktør i avdeling for KKKUs «liv», Yie Yun, 34 år og redaktør i avdeling for massearbeid, så kommer viseredaktøren og helt til høyre; internasjonal redaktør.

FOTO: UNNI HANSEN

POLSK RAPSODI — om den dramatiske etterkrigs- tida i Polen

«Polsk rapsodi» er navnet på en av de mest spennende bøkene som kom ut i fjor. Boka er skrevet av den polske forfatteren og filmmannen Aleksander Scibor-Rylski. Boka bygger på de to filmene: *Jernmannen* og *Marmormannen*, de storslagne filmene til Andrzej Wajda, som da også har vært med på å utarbeide boka. Så har dette da også blitt en av de mest vellykte filmbaserte bøkene jeg har lest.

DET FINS SIKKERT mange måter å lese denne boka på. Det enkleste er å lese boka fra første til siste (269 sider) og mene at dette er en bra bok full av spenning og frodige skildringer av en arbeiderklasse i kamp. Eller den kan fungere som oppfriskning for de som fra før har sett filmene til Wajda. Eller så kan boka bli en alvorlig tankevekker for folk som i likhet med undertegnede har drevet med politisk arbeid på den virkelige venstresida i Norge i ti år.

For det er et tankekors, som stadig vendte tilbake for meg i boka, hvordan vi ml-ere, i beste fall ikke har skjont våre øst-europeiske nabofolk, i verste fall har driti i dem, når vi har forherliga Sovjet og stalinisme og all faenskapen som skjedde før det imaginære tallet 1956, den 20. partikongressen og den såkalte «kontrarevolusjonen». For folket i Øst-Europa betydde 1956 faktisk et framskritt i deres elementære rettigheter til å ytre seg.

MEN FØTST TIL de grove

trekk i handlingen i boken. Den er delt opp i to deler, først *Marmormannen* og del to, *Jernmannen*. Marmormannen er den unge mureren Birkut Tomczyk som er med på gjenreisningen av det voldtatte og sønderknuste Polen etter den andre verdenskrigen. Han er med på oppbyggingen av byen *Nowa Huta* — den nye byen — som ble reist midt ute på slettelandet like ved byen Krakow, lengst sør i Polen, ikke langt fra stedet der tyskernes tilintetgjørelsesleir Auschwitz — på polsk Oswiecim, lå. I beste kommunistisk tradisjon blir Birkut Tomczyk arbeiderhelt — hvem kjenner ikke *Stahkanov*, Birkuts russiske motstykke som ble slik haussa opp før krigen da Stalins Sovjet hadde desperat behov for å bygge opp tungindustrien. Tomczyk blir helt fordi han er så flink til å jobbe, og hans innsats blir behørig avbildet og framholdt som eksempel for andre.

PROBLEMET ER bare det at Tomczyk ikke blir som andre arbeiderhelter, han blir opposisjonell og vil ikke la seg kjøpe opp av det korrupte, fascistiske samfunnet som snart etablerte seg i etterkrigstidens Polen. Han blir arrestert og sitter i fengsel noen år, og av samfunnet blir han glemt. Men han glemmer ikke sin visjon om arbeiderklassens rettigheter og arbeiderklassens stat.

Marmormannen har også en sønn, Maciek, som vokser opp til å bli *Jernmannen*, en av de ledende i streiken på Leninverftet i Gdansk i august 1980. Men før handlingen kommer så langt at han står på podiet inne i verftets aula sammen med Lech Walesa og kan erklære full seier i streiken, skal mye skje.

Og mye er også skjedd etter at boka ble skrevet og filmene laget. Bl.a. innførte det fascistiske borgerskapet i Polen, med general Jaruzelski i spissen, unntakstilstand. Så ingen veit hvordan det har gått med Maciek Tomczyk, men mye i boka tyder på at han ville vært en av dem som leder det illegale Solidaritet under jorda i dag. Jeg skriver «ville ha», fordi Birkut og Maciek Tomczyk er fiktive personer, men med en bakgrunn som ligger farlig opp til det dokumentariske.

INNLEDNINGSVIS skrev jeg at «Polsk Rapsodi» har gitt meg mange tankekors. Og årsaken til det er flere. For det første er boka en frodig og saftig framstilling av en kjempende arbeiderklasse som faen ikke vil la seg tråkke på, men som samtidig blir det hver dag som går. Det er også historia om det nye borgerskapet i Polen, som under dekke av en terminologi og fakter som er meg sørgelig kjent, ormer

seg til et bedre liv, fjernt fra den klassen som skaper verdiene i samfunnet.

Dels fordi få land er så voldtatt som Polen. Den polske nasjonen har ligget der, skvisa mellom russere, ukrainere, tyskere, prøyssere, østerrikere, franskmenn og svensker og etter tur har de underlagt seg landet ettersom hvem som har vært sterkest. Først i 1918 begynner det moderne Polens historie, med løsrivelsen fra Russland som et resultat av bosjevik-revolusjonen i Sovjet. Men gleden varer ikke lenge, og i mellomkrigstida domineres Polen politisk av general Józef Pilsudskis diktatur. I disse åra bygger Polen seg opp til å bli en ganske sterk, men gammeldags militærmakt, og når Hitler-Tyskland går til angrep og legger under seg Tsjekkoslovakia i 1938, ser faktisk de polske generalene sitt snitt til å ta en del av nabolandet de også.

Den andre verdenskrigen kjenner vi alle, offisielt er verdenskrigen i gang i og med det tyske lynangrepet 1. september 1939. Forut for angrepet var den tysk-sovjetiske ikke-angrepspakten, med dens hemmelige del, som delte Polen mellom Sovjet og Tyskland.

DET SOM ikke er så kjent er at det polske kommunistpartiets sentralkomite, som hadde bygd seg opp i illegalitet, ble kalt til Moskva for «konsultasjoner» i de begivenhetsrike augustdagene 1939 da Stalin-Ribbentrop-pakten ble undertegnet og skutt fordi de ikke var enige i at fedrelandet ble delt på en slik måte. Dette er et av de svarteste, men dessverre ikke eneste, kapittel i Komintern-tradisjonen på tredvetallet. Seinere kommer massakren i Katyn, der om lag 3000 polske krigsfanger, for det meste offiserer, blir likvidert av sovjetiske tropper, sansynligvis fordi Sovjet allerede da hadde en strategi for hva som skulle skje med Østeuropa når krigen var over. Og der passet en sterk polsk nasjonalisme ikke inn.

I 1944 kommer den fortvilte Warszawaoppstanden, der folket inne i Warszawa reiser seg mot sine tyske okkuperanter, i håp eller tro på at på en andre siden av elva Wisla står den røde hær, klar for framrykning. Men det kommer ingen framrykning, og mens den røde hær venter, får tyskerne lov til å meie de polske patriotene ned. Det kan diskuteres om den røde hær egentlig var i stand til å unnsatte opprørerne, men det er et tankekors at de ikke en gang prøvde.

Men til slutt bryter freden løs, men ikke for polakkene. STALIN TAR likeså godt og flytter Polen 30 mil vestover for å kunne utvide sitt eget territorium. For å få dette til «får» Polen en jafs av Tyskland, og den vestlige gren-

sen opprettes langs elvene Oder og Neisse langt inne i det gamle Tyskland, en grense Vest-Tyskland først anerkjente i 1970 som et offer på avspenningens alter. De eneste som «tør» å snakke om dette i dag er stort sett virkelighetsfjerne og reaksjonære polske eksilmiljøer i Vest-Europa og USA, men like forbanna er det riktig, og på denne måten skjer det i 1945 et lite kjent, men stort overgrep mot polakker og tyskere.

På denne bakgrunn må hele Polens etterkrigshistorie sees, og innføringa av de såkalte «folkedemokratier» må sees i lys av denne historia.

I 1945 SATT Sovjet med bukta og begge endene i Polen, mange av de kommunistiske veteranene var blitt likvidert før krigen, de nasjonale elementene likeså, og det som ble gjort var at Sovjet satte inn de folka de ville, dvs. sine egne spytt-slikkere, i ledelsen. Langt opp i femtiåra var likeså godt forsvarsministeren russisk(!), den jobben ble ikke tiltrødd en polakk!

Det polske folket er merkelig nært det norske, og samtidig så fjernt. Da jeg leste om Gdanskoppstanden i 1970, fant jeg fram Europakartet mitt. Når jeg satte passerspissen i Oslo og slo en sirkel som nådde til Gdansk, nådde den samme sirkelen til Brønnøysund på den motsatte siden. Fjernere er det ikke. Hva dreiv vi med i 1970? Saudastreiken var det året. Det samme med Norgas og så var ml-rørsla i ei lita ebbe før den tok sats for å starte kampen mot EEC. Ellers husker jeg at jeg begynte å røyke det året, at det var det året jentene var noe mer enn bare sladrehanker, og at i Rød Arbeiderfront-toget 1. mai det året gikk folk med bilder av Stalin...

Men i Gdansk ble altså arbeidere meid ned og massakrert det året, fordi de gjorde opprør. Og da skuddsalvene endelig til slutt tidde lå dusinvis av arbeidere tilbake døde. Blant dem var også *Marmormannen* Birkut Tomczyk.

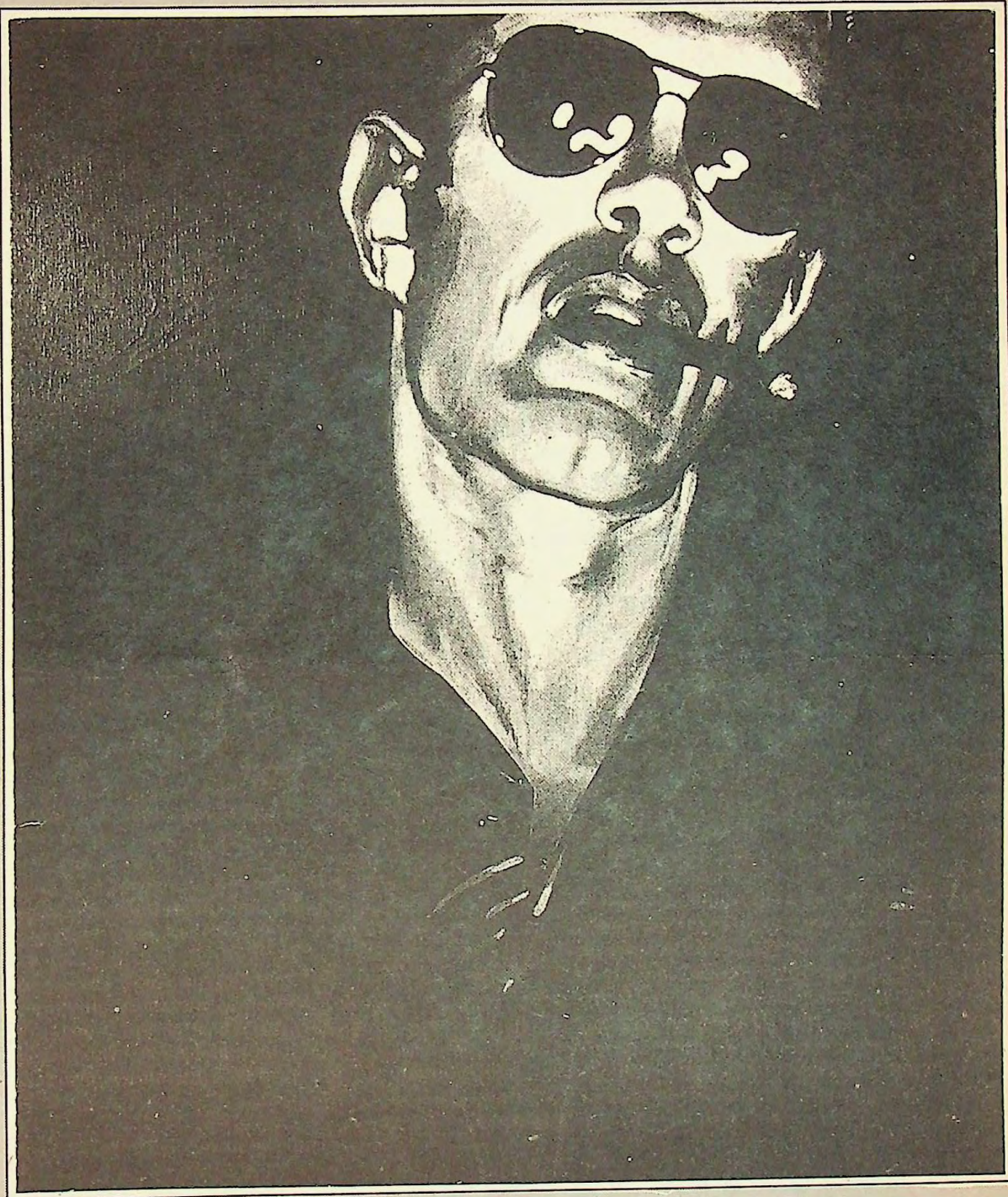
FORDI DET ER så nært, og fordi det iallefall for meg er så politisk vanskelig, er «Polsk rapsodi» en viktig bok. Viktig fordi vi ml-ere har en masse uavklarte problemer når det gjelder Øst-Europas etterkrigshistorie. Hvordan kan vi f.eks. kritisere fredsbevegelsens unfallenhet i å stille krav om demokratiske rettigheter for folkene bak Jernteppet, når vi sjøl har svin på skauen? For meg er dette et stort problem, og Rute 80 vil være åpen for en slik debatt. Hansken er kastet...

KNUT IVAR SKEID

Aleksander Scibor-Rylski
i samarbeid med Andrzej Wajda:
Polsk rapsodi
Oktober

HOLDER
DU DEG
TIL DEN
BREDE
VEI,
ELLER
HOLDER
DU

Rute80?

HEFTER:

- ☐ Om krig og fred 5,-
- ☐ Et ledd i en global strategi (om Sovjet) 8,-
- ☐ 27 spørsmål og svar om Rød Ungdoms politikk .. 5,-
- ☐ Sosialisme 10,-
- ☐ Rød Ungdoms studiesirkel 5,-
- ☐ Kort innføring i marxisme: *Filosofi og historiesyn* .. 10,-
- ☐ Kort innføring i marxisme: *Politisk økonomi* 15,-
- ☐ Rød Ungdoms organisasjonshåndbok 35,-
- ☐ Natur og miljøvern 5,-
- ☐ Rød Ungdoms handlingsprogram 5,-
- ☐ En innføring i marxisme, *studiesirkel* 20,-

PLAKATER:

- ☐ Mot nazisme og rasisme 1,-
- ☐ Rute 80, «ikke bare romantikk...» 2,-

MERKE:

- ☐ «Rød Ungdom» 2,-

☐ Jeg vil bli medlem i Rød Ungdom.

☐ Send meg fler opplysninger om Rød Ungdom.

☐ **Rute80** ett års abonnement 35,-

Navn:

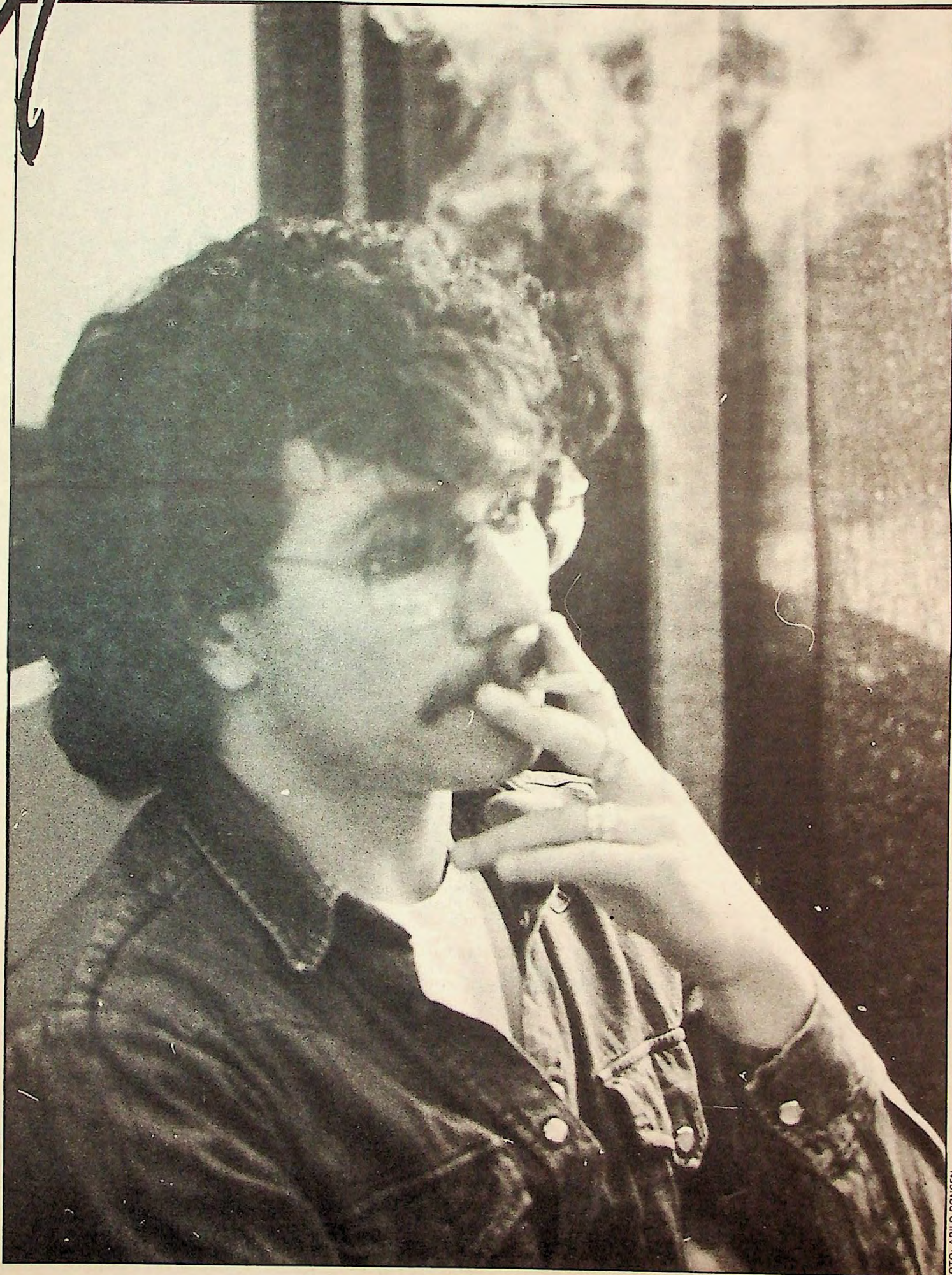
Adresse:

Postnr: Poststed:

Skole: Alder:

Klipp ut og send inn til Rød Ungdom, Postboks 610, Sentrum, Oslo 1.

Gjest i Buta.

- ★ Synth-bølgen driver rovdraft på musikerne og blir oppmuntra av musikkpressa i Oslo.
- ★ Alkoholfrie diskotek er noe stort tull — gi ungdommen levelige kår for drift av rockeklubber!
- ★ Livet på veien kan være hardt, men sammenlikna med arbeiderne på TMV trur jeg ikke jeg har noen grunn til å syte.
- ★ Dere i ml-bevegelsen må la fredsbevegelsen få tid til å forme seg — ha litt tålmodighet!

— Det står i Arbeiderbladet at du har blitt sofaradikaler, Åge?

— Nei... det jeg har sagt er at jeg skjønner alle dem som har blitt det. Jeg kjenner mange i min generasjon som har lagt fanene og flaggene på hylla. De har fått mer nære problemer, ungestell og banklån og alt det daglige, som gjør at de ikke reagerer så lett på det store internasjonale bildet lenger. Men de er jo der, stort sett med de samme ideene, — problemet er at ingen greier å bruke dem. Men jeg ser lys i mørket. Tegn i tida tyder på mange måter på at sirkelen er slutta og at folk holder på å våkne igjen.

★ ★ ★

Endelig har vi lyktes i å gripe fatt i spellemennenes hedersmann. I Fjordgata 5 midt i Trondheim, på kontorene til Norsk Plateselskap, sitter Åge Aleksandersen med sin morrarøyk og en kaffitår, med after shave-glansa kjake og tilsynelatende uberørt av all viraken. Vel begynner han bli bevandra i suksess, men siste tida må ha vært noe spesiell sjøl for han. Året 1982 forsvant med «Dains med mæ» som det desidert mest solgte norske rocke-albumet og en suveren seier i Pop Spesials kritikeravstemning, mens 1983 hilste Åge og Sambandet velkommen med Musikk-Norges hederspris. Naturlig nok har det derfor blitt lite musikk og tilsvarende mer preiking med journalister siste uka.

— Jeg føler meg etter hvert som en profesjonell «viter». Dæven kor æ har prata!

★ ★ ★

— «Trønderrock» er vel et tullebegrep, Åge, — spiller ikke du amerikansk musikk?

— Jo, egentlig gjør jeg vel det. Det musikantene her i Trøndelag har til felles er nok mest geografien og dialekta. En mulig fellesnevner utover det kunne være in-

FOTO: ARILD RØNSEN

ÅGE

strumenteringa, bruken av mandolin og trekkspill, kanskje? Forresten så påstår folket ved det musikalske instituttet på Lade at det er et særegent trøndersk tonefall i musikken min. I grunnen ikke usannsynlig, uskolert og sjøllært som jeg er.

— Var det derfor du tok sangkurs for noen måneder siden — direkte sendt i radio?

— Akkurat den seansen var det Birgitte Grimstad som sto bak fordi hu plages mye med stemmen sin. En fenomenal svensk sangpedagog ble tilkalt for også å lære oss som sysler med sang utafør det klassiske mønsteret noen metoder for å beskytte stemmen. På oppfordring fra noen forstå-seg-påere i Sambandet, har jeg tidligere drivi en del halsbrekkende skalaøvelser, — bare tull viser det seg, så timene med svensken var vel anvendt tid, sjøl om jeg ikke fikk spesielt tak på det. Men litt likar har det vorti...

★ ★ ★

— Hvorfor i all verden har Sambandet blitt til Lokomotiva Trøndelag med to digre trommesett?

— Det begynte med at den gamle trommisen ville slutte. Med alle lydprøvene og det styret, mente han det etter hvert blei litt for alvorlig i Sambandet. Derfor ansatte vi gamle Kjevik fra Prudence på «opplæringskontrakt». For å få en rask og mjuk overgang, skaffa vi oss to trommesett. Det tok ikke lang tid før vi oppdaga at dette var kjempeartig! Mange av favorittbanda mine har dessuten brukt to trommer; Greatful Dead, Allman Brothers, The Band til tider, og Little Feat. Jeg får totalt kick når jeg ser dem sitte der og slå helt likt, — sånn sett er jo gutta i Sambandet en sensasjon! Og ikke minst er «lokomotivet» visuelt viktig. Folk liker å se på dem, og jeg syns ikke det gjør noe at det blir tungt og brutalt.

— Er du ikke snart lei av livet på veien?

— Innstillinga min har nok forandra seg litt og jeg har fått et spalta forhold til turnelivet. Reisinga og ventinga er hard, men samtidig syns jeg det er viktig og avmystifisere og avglorifisere jobben som rockemusiker. Trur noen at jeg har det noe hardere enn gutta som står opp halv seks for å slite på Trondheims Mekaniske Verksted?

Rockestjerner med et materialistisk forhold til omverdenen er ikke dagligdags. Her må noe av kjernen bak Åge Aleksandersens suksess ligge. Han tar musikken sin, publikumet sitt og ikke minst samtida si på alvor, løfter nesa for å se utover mytene om fest og knull og greier på den måten å sette sitt eget liv inn i den sammenhengen det hører hjemme.

Åge fortsetter:

— Det skal heller ikke stikkes under en stol at vi ikke så reint sjelden gjør turnelivet hardere enn strengt tatt nødvendig... Frafaller i Sambandet i åras løp har da også vært stort, men de siste par åra har vi vært folk som har tålt en trekk.

— Det er ikke akkurat vanlig å sammenlikne rockelivet med arbeidsfolket på TMV?

— Hvis vi musikere er med på å framstille rock'n roll-yrket som hurra-meg-lag vil vi aldri bli anerkjent.

— Men du blir da tatt seriøst nok, — du sitter jo med tre Spellemannspriser?!

— Gjennom disse prisene får vi vite at andre veit at vi eksisterer, ja. Anerkjent blir vi først den dagen forholda blir lagt til rette for rockemusikanter i dette landet. Du føler ikke akkurat at du blir tatt på alvor når du blir møtt med garderober med snø og 20 minusgrader!

★ ★ ★

En av Åges merkesaker i pressa har vært å oppfordre rockebanda til å komme seg ut på danselokalene. Han mener manager-leddet bærer et stort ansvar. De kjører for seift, tør ikke ta sjanser, og gir ofte blaffen i hva de gir folk bare det gir klingene mynt i kassa. Men dette fratar ikke banda sjøl mye av ansvaret, mener han:

— Mange av de nye musikerne har bevisst unngått danselokalene. Av en eller annen merkelig grunn har det liksom ikke passa inn i mønsteret for hvordan nyrock skal presenteres. Men det er jo på danselokalene den norske ungdommen befinner seg! Et band som som har så mye griller at de bare vil spille i Oslo, Bergen og Trondheim kan aldri overleve, — sånne band får aldri slått rot. Et tragisk eksempel er The Aller Værste, etter min mening det beste danseorkesteret i landet da de var på sitt beste. De skulle spelt i Nesvik og Fjordvik...

★ ★ ★

Åge hisser seg opp i takt med at temperaturen stiger i radioen, som for en gangs skyld kjører lette opera-rier på formiddagen. Med det inderlig «ærlig talt!», tar vi farvel med Marienlyst, for å konsentrere oss litt om dagliglivet i Trondheim.

— Hvorfor stifta dere Norsk Plateselskap?

— Da Arctic Records gikk konkurs sto vi på bar bakke. Vi fant fort ut at vi måtte prøve noe nytt. Vi kunne bare ikke stille opp med lua i handa i Oslo og be om platekontrakt igjen. Sånn sett følte vi oss på en måte tvinga til å trå tel, men denne gangen etter en ny modell. Kanskje ikke så trivelig, — vi har bare en ansatt pluss oss sjøl (Terje Tysland og Hans Rotmo), som jobber gratis. Det går så lenge vi har inntekter på spellinga som hovednæring.

— Hva er det plateselskapene gjør feil?

— Norsk Plateselskap har ikke gjort noen feil. Bedriftsøkonomisk er det sjølsagt «feil» å gi ut Program 82, men musikkpolitisk er det riktig. Likedan er det med Bjølsen Valsemølle, som jeg tror er et band som trenger tre LP'er før de får etablert seg.

— Men du mener det produseres for mange plater her i landet?

— Ja, det kommer ut alt for mye dårlig. 220 norske album i fjor, — og ingen skal fortelle meg at selskapene gjør dette for å være snille mot artister eller publikum, — de gjør det for pengas skyld. Det jeg savner er at selskapene gir artistene sine skikkelig konsulenthjelp, sånn som for-

lagene gjør. Veletablerte, verdensberømte forfattere blir utsatt for kritikk og hjelp til omskriving før ei ny bok slippes på markedet. En sånn praksis prøver vi å følge her i plateselskapet vårt.

— Men dette er da et spørsmål om konkurranse også?

— I aller høyeste grad. Markedet er beinhardt, og det er umulig for oss å konkurrere mot de store internasjonale selskapene som kaster inn millioner i promotion i form av annonser og videoer. Dette er en av årsakene til at vi satser på artister som er ute og spiller for folk. Mye tyder på at denne tenkinga er i overensstemmelse med virkeligheten. Tendensen er at stjerner som sitter i Oslo og lager plater uten å skaffe seg foranking ute blant folk selger mindre plater. Jeg tror disse artistene ofte blir vurdert på linje med de store internasjonale guruene — og dem hefter det seg uvilkårlig mye mere spenning til.

★ ★ ★

— Synth-bølgen rir Vest-Europa...

— ...og Oslo.

Åge legger beina på radiatoren og tar sats:

— Noe av det verste med denne bølgen er at den legger opp til et så voldsomt forbruk av artister; regelen blir opp som en løve og ned som en skinnfell, uten at noen reagerer med annet enn skuldertrekk. Ikke minst Puls og Nye Takter inspirerer til dette kjøret. Jeg har ikke sansen for stilen med at alt skal være så forbanna hipt. Alt går etter hvert ut på å ta seg ut. Men det fins heldigvis mange som går mot strømmen. Tenk på alle tenårings-heavy-banda som fyller kjelleren med beinhardt stå-på-musikk. De plunker AC/DC og Motörhead, — sjølsagt, dette må jo være musikk for tøffe 15 og 16-åringer. I går så jeg et TV-program fra Bodø, der en råskjerpa gjeng dro i gang ei låt som het for «Hvem vant i -45?». Sånne tanker hadde ikke jeg begynt å tenke tidlig i ten-åra! Og den spruten i musikken! Da spiller det mindre rolle at det låter helt jævlig for gamlinger.

— Det nystifta Norsk Rockeforbund er kanskje også et lyspunkt?

— Absolutt, men aktivistene burde få noen av oss gamlekara med på jobbinga. Det er sikkert flere enn meg som kunne tenke seg å ta i et tak. Ofte har jeg inntrykk av at vi blir sett på som for gamle og helte «ute», — men vi har kanskje lært oss noen tricks det kunne være lurt å dra lærdom av?

(Don Buchanan — Åge Aleksandersens telefonnummer fås vederlagsfritt i Rute 80-redaksjonen. Neste generalforsamling vil ta deg hardt i nakkeskinnet om du nå ikke reagerer noe alvorlig kvikt!)

★ ★ ★

— En av de gode tinga ved deg, Åge, er at du skriver gode tekster!

— Her er det nødvendig å fortelle at jeg har vært gjennom flere perioder. Prudence-tida var prega av at målet var verdensberømmelse. 90% var musikk, ispedd noen naive forsøk på å skildre livet rundt det lokale sagbruket. «7800 Namsos» kom til under sterk inn-

flytelse av Vømmøl og Hoola Bandoola Band. Men det mest ekstreme jeg har gjort sånn reint tekstmessig — vår mann flirer og må ta en pause — det må være LP'en «Mot i brystet, mord i blikket, bomben und granaten». Dette var skikkelig sosialpornografi der ingenting var glemt; her sveipa jeg gjennom krigen og monopolkapitalismen i en voldsomt språkbruk sånn at pekefinger'n formelig satt fast i øyet på tilhøreren. Det blei ikke akkurat bedre av at det ikke skulle være sangbare refreng. Nei, — Åge rister på hue, og er tydelig glad for at han fikk en del juling av Sambandet-gjengen i akkurat den perioden.

— Nå har jeg fatta at det ofte kan være et poeng å gi publikum litt tid, prøve å si ting i form av bilder og kanskje heller gi folk noen aha-opplevelser underveis.

— Dette er oppskriften på «Dains med mæ»?

— Ja, og her har jeg også for første gang prøvd å skrive tekster om Han og Ho. Innimellom syns jeg det er blitt vellykka, der det liksom er godt å smake på orda. En annen viktig inspirasjon for meg på det albumet har vært den angsten som preger folk — redselen for de gærningen som har makta over oss både i øst og vest. Vi må gjøre noe med angsten og redselen. Det er synd å se at en mann som Mikhael Wiehe ser ut til helt å ha mista håpet. For håpet — det mener jeg vi må klamre oss til, og la oss inspirere av.

— Det er vel og bra med håpet, Åge — men i Rute 80 har vi tidligere kritisert deg for visa «Barnehender»...

— ...ja, jeg er enig i den kritikken. Den visa fungerte for meg i 14 dager etter at skiva var gitt ut, men da var det for seint å gjøre noe med det.

— Men vi kritiserte den ikke bare ut fra den endelige resultatet, men ut fra den tekstmessige idéen, som vi oppfatta som et spark til ml-bevegelsen for den kritikken vi har reist mot fredsbevegelsen. Var det riktig oppfatta?

— Helt korrekt! Dette rører ved en av de viktigste feila ml-bevegelsen gjør. Dere er for raske, har ikke lært at tanker og ideer må få synke hos folk. La nå denne freds-greia forme seg. Det er ikke nødvendig å stemple folk som naive fordi de ikke har så mye peil på tekniske detaljer og storpolitikken. For meg er sånne bevegelser viktige, — tenk på Vietnam-krigen, hvordan musikerne den gangen gikk sammen med den store folkebevegelsen mot USA-imperialismen. En artist som gjør sånn i dag er Jackson Brown. Visene hans er ikke fylt av atom-kamp, men han slår an en motstandstreng hos folk. Et av poenga mine er at fredsbevegelsen får Hans Hansen fra nabolaget mitt ut på gata, til tross for at han ikke har fullt grep om detaljene — og det er bra!

— Sammenlikninga med Vietnam-krigen er interessant. Den gang var jo forholdet nettopp at den store pasifist-bevegelsen som stilte parolen «Fred i Vietnam» på et tidspunkt tok steget fra pasifismen til solidaritet og bevissthet om hvem som var fiende og venn. Den allmene fredsparolen forsvant

etter hvert til fordel for «Seier for FNL!» Det er sånn skarpskoddhet jeg savner i fredsbevegelsen...

— Men hvor lang tid tok det, da. Ett tiår! Du må forstå at ting må modnes. Du må ha tålmodighet, gutt!

★ ★ ★

— Da er vi mer på linje når det gjelder kvestinga av Carl I. Hagen i «Rene Reidar»!

— Godt. Det varmer hjerterøtterne mine å få brev som kommenterer denne visa. Det er flere enn meg som er dritt lei av å høre at det blir sydd puter under arma på ungdommen. Men det er jo dem som har greid å misforstå den låta også. Det er ikke helt ufarlig å være ironisk her til lands. For å være på den sikre sida burde det nok ha stått: «OBS! Ironi» ved siden av.

— Men blir det ikke sydd puter, — det siste her i Trondheim er rusfritt diskotek?

— Ungdommen trenger ikke rusfrie diskotek der idealene får framføre den glatte trend-musikken på perfekte videoer som bare får folk til å føle seg små. Gi heller ungdommen midler til å drive alkoholfrie rockeklubber med ekte og levende musikk. Sånn som det er nå må alle ideelle rockeklubber kjøre med 18-årsgrense og ølservering for å tekkes restauranteieren, men da er jo en stor del av publikumet allerede stengt ute. Og så snakker politikerne om «betenkelig» rusproblem blant unge mennesker!

★ ★ ★

— Du har greid å bli populær hos «alle»; politisk progressive, hjemmeverende husmødre som digger Kjell Thue, ungdommen som stemmer deg fram i Pop Spesial og ikke minst blant småunga. Hvor er hemmeligheten begravd?

— Hovedårsaken er utvilsomt geriljavirksomheten min på turnefronten. En del ungdommer tenker nok som så at «egentlig liker jeg jo TOTO mye bedre, men han Åge kommer nå ihvertfall hit og spiller». Ellers så setter jeg stor pris på at småunga liker det jeg gjør. Fotballvisa («Rotsekk, dribblebekk — fotball'n den e roind») er unga helt ville etter, sjøl om det er ei rockelåt og ikke noen barneviser. Unga vil ikke ha barnerock. De digger Kiss og Motörhead. Sarte folk med nylonstrenger som snakker om Steiner-skolens idéer er ikke noe for gutta og jentene i gata. Jeg hørte et sånt håpløst barneprogram på radioen her om dagen med sånn nylon-musikk kombinert med snakk om at hest er så mye bedre enn bil fordi hester ikke forurenser... huff disse fæle bilene... vi har ikke TV og snakker sammen i stedet... — sånt holder ikke et sekund!

Ingen skal beskyldte denne mannens popularitet for å være basert på lefling med folk han ikke er helt enig med. Den neste plata med Åge Aleksandersen og Sambandet må vi vente på helt til februar 1984. Inntil da får vi slutte oss til Åges hylekor: Gi oss en tenkende utenriksminister! Og til sludrerdioen; — dere spiller for mye utenlandsk pop i P 2 — spell norsk!

ARILD RØNSEN

Claus Jervell med en vimpel han har kjøpt på Inash al Usra-skolen på Vestbredden. Denne vimpelen er brodert, og er blant tingene skolen selger for å finansiere driften.

FOTO: KNUT IVAR SKEID

OPERASJON DAGSVERK TIL INASH AL USRA

— *Hva er verst ved å bo på den okkuperte Vestbredden, spurte jeg.*

— Hva som er verst ved å bo i okkupert land? Alt er ille ved å bo i okkupert land. Mennene må til Israel for å jobbe. Stadig setter Israel opp nye settlements, og hvis ikke ungene mine har kommet hjem før klokka er fem om ettermiddagen, tar jeg bilen og kjører rundt for å forsøke å finne dem.

Det er Claus Jervell (22) fra Trondheim som forteller om sine intrykk fra et treukers-opphold i Israel og på Vestbredden på denne måten. Det var nestlederen for *Inash al Usra* skolen som er et av de heiteste støtteprosjektene for årets Operasjon Dagsverk, som sa dette til Claus da han besøkte skolen midt i januar.

— Besøket på Inash al Usra var en sterk opplevelse, sier han.

— Den ble opprinnelig startet i 1965, før den israelske invasjonen. 12 kvinner gikk

sammen og ved starten hadde skolen åtte elever. I dag har skolen 250 elever fordelt på forskjellige linjer som søm, broderi, frisør, kontor og maskinstrykking. Skolen driver daghjem og barnehage for 150 barn. Dessuten er mange kvinner som driver forskjellige former for hjemmeindustri knyttet til Inash al Usra.

1500–2000 kvinner i landsbyene får råmaterialer for hjemmeproduksjon og så er Inash al Usra behjelpelig med å selge varene når de er ferdige. omtrent to tredeler av driften ved senteret finansieres på denne måten, forteller Claus.

— Resten av driftsbudsjettet ble fram til 1979 skaffet til veie ved hjelp av *festivaler* der produkter fra skolen ble solgt, men da forbød Israel festivalene. Offisielt på grunn av sikkerheten, men den virkelige årsaken er naturligvis at Inash al Usra er en torn i øyet på de israelske okkupantene.

— I tillegg til alt dette, gir Inash al Usra også hjelp til 220 fattige, slik at de kan ta seg universitetsutdannelse, og betaler

lavere utdanning til 230 barn.

— *Hva skal pengene fra en Operasjon Dagsverk-aksjon gå til?*

— De skal gå til å innrede en bygning som de til nå ikke har hatt råd til. Dessuten vil de kjøpe fler maskiner og åpne et produksjonssenter for de som småprodusentene som er knyttet til Inash al Usra.

Hva skaper terror?

— Til de som ikke vil støtte palestinerne er det grunn til å spørre: Hvis palestinerne, som er et stolt folk, blir kua, da vil det bli terror på Vestbredden. De som er imot terror, må iallefall støtte dette prosjektet. Det bør også høyrefolk huske.

For på Vestbredden blir folk skutt når de demonstrerer. På Vestbredden er det et militærdiktatur, og støtte til dette prosjektet er en støtte til en «fredelig løsning». Hvis derimot Israel får herje fritt, da gir palestinerne seg aldri.

KNUT IVAR SKEID

DE ANDRE PROSJEKTENE

Namibia

Namibia-foreningen i Norge står bak årets OD-prosjekt til det sørlige Afrika. Pengene vil eventuelt gå til SWAPOs første videregående skole som planlegges bygd i Brazzaville (Congo). Skolen vil være 5-årig og legge vekt på naturvitenskaplige og praktiske fag.

Nicaragua

Nicaragua ble frigjort gjennom revolusjonen mot Somoza-diktaturet i 1979. For andre år på rad fremmer Kirkens Nødhjelp forslag om at Operasjon Dagsverk skal arrangeres til inntekt for et utdanningsprosjekt i dette hardt pressede latin-amerikanske landet. Pengene vil eventuelt gå til et skoleprosjekt i Rio San Juan i den sørlige delen av landet, en provins der analfabetismen går opp i over 30 prosent.

Kvinner på Inash al Usra-skolen lager broderier som seinere blir solgt.